

FIER OP VENLO

BELEIDSKADER MAATSCHAPPELIJK DOMEIN
Herijking van het beleidskader Maatschappelijk domein
"een bijzondere tijd"

BELEIDSKADER MAATSCHAPPELIJK DOMEIN

INHOUDSOPGAVE

voorwoord	6	Bijlage 1	47
Hoofdstuk I	8	Venlo in beelden en cijfers:	
Inleiding	9	Hoofdstuk2	47
		Desteps model	48
Hoofdstuk II	14	Bijlage 2	62
Venlo in beelden en cijfers	15	Opiniepijlers rapport	62
D= demografisch	19		
E= Economisch	19	Bijlage 3	64
S= Sociaal Cultureel	20	De kracht van voeding	64
T= Technologisch	20		
E = Ecologisch	21	Bijlage 4	68
P = Politiek	21	Rollen gemeente	68
S =(Venlose) Samenleving	21		
Hoofdstuk III	22	Bijlage 5	72
De v's van Venlo	23	Wolkenboom uit spiegelsessies	72
Vitaal & veerkrachtig	26		
Verbonden & vindbaar	28	Bijlage 6	78
Varlëren naar vermogen	30	Gezondheidsbeleid	78
Veilig & vertrouwend	32		
Hoofdstuk IV	36	Bijlage 7	82
Verandering en vernieuwing	37	Jeugdplan	82
		Bijlage 8	88
Bronnenlijst	45	Overzicht betrokken partijen bij totstand- koming van dit beleidskader.	88
Bijlagen	46		

VOORWOORD

Het is inmiddels 2021, ruim vijf jaar nadat de decentralisaties in het maatschappelijk domein zijn doorgevoerd. In Venlo heeft onze gemeenteraad daarvoor in 2014 het beleidsplan 'Een bijzondere tijd' vastgesteld.

De opgaven in het maatschappelijk domein die sindsdien onder de gemeentelijke verantwoordelijkheid vallen, zijn zaken die ons leven direct raken. We zijn op weg van een verzorgingsstaat naar een participatiesamenleving. Die is niet van vandaag op morgen gerealiseerd. Participatie is meer dan alleen een modewoord; Het gaat om zelfvertrouwen en zelfredzaamheid, maar ook om samenredzaamheid, vertrouwen in elkaar en het gevoel een bijdrage te kunnen leveren.

Na het turbulente jaar 2020 kunnen we zeker stellen dat het een bijzondere tijd is geworden. Wij hebben er als college en gemeenteraad voor gekozen om de bijstellingskeuzes die nodig zijn, ondanks de moeilijke omstandigheden, niet zelfstandig te maken. We hebben gekozen om een uniek coronaproof traject in te gaan, waarin we zo veel mogelijk kennis en kunde uit de samenleving hebben meegenomen. Dit komt voort uit de overtuiging en het vertrouwen dat de inwoners van onze stad zelf het beste weten wat de Venlose samenleving verder brengt. Meer dan duizend Venlonaren hebben uiteindelijk meegewerkt. We zijn dan ook trots op de wijze waarop dit beleidskader tot stand is gekomen.

Een samenleving is meer dan een optelsom van individuen. Het cement van een samenleving is collectiviteit, samenzijn, verbinding: mensen hebben mensen nodig. Zeker nu lijkt dit actueler en noodzakelijker dan ooit. Investeren in mensen en hun netwerken vraagt daarom ook de komende jaren aandacht. We willen met alle partners onze krachten bundelen om inwoners naar hun eigen vermogen zo lang en optimaal mogelijk mee te laten doen in de samenleving. Met elkaar zorgen we er bovendien voor dat dit op een betaalbare manier gebeurt.

Met dit beleidskader werken we aan het versterken van een betrokken samenleving waarin iedereen zichzelf kan zijn, en waar ruimte is voor verschillen. Daar hoort maatwerk bij en het leren om voor verschillende gevallen, met de benodigde nuance en zorgvuldigheid, met passende oplossingen te komen. Kortom: we hanteren zo veel mogelijk de menselijke maat.

Misschien ligt hier ook wel de kern van dit beleidskader: waar de primaire focus van het beleidsplan 'Een bijzondere tijd' lag op het goed invullen van de decentralisatiewetgeving (transitie), is de tijd inmiddels rijp om meer met alle betrokkenen gezamenlijk aan de slag gaan met de toekomstige opgaven in het maatschappelijk domein (transformatie).

Passend in de huidige tijdgeest sluiten we graag af met de woorden: samen kunnen we deze opgave aan!"

HOOFDSTUK I

INLEIDING

Aanleiding voor dit beleidskader

Sinds de decentralisaties van 2015 vallen de Jeugdwet, Participatiewet en Wmo onder de verantwoordelijkheid van de gemeente. De gemeenteraad heeft daartoe in 2014 haar beleid vastgesteld voor het maatschappelijk domein van de gemeente Venlo in het beleidsplan 'Een bijzondere tijd'. Met het maatschappelijk domein wordt al het beleid bedoeld dat is gericht op begeleiding en ondersteuning aan inwoners van de gemeente, op het gebied van welzijn, participatie, gezondheid, zorg en ontplooiing. Het kan daarbij zowel gaan om activiteiten om problemen te voorkomen, als om ondersteuning om problemen op te lossen.

In verschillende eerdere beleidsplannen werd de visie op het Venlose maatschappelijke domein al beschreven. Een gedeelte komt bijvoorbeeld terug in het beleidsplan uit 2014, en in beleidsdocumenten zoals het lokaal gezondheidsbeleid 'Vitaal Venlo 2017-2020'. Na een tweetal tussentijdse evaluaties, is in 2019 de start gemaakt met daadwerkelijke herijking van het bestaande kader. Daarbij is in opdracht van de raad vooral gekeken naar wat er past bij de vragen, behoeften en mogelijkheden van de inwoners van Venlo.

Met dit beleidskader actualiseren we niet alleen het bestaande beleidsplan, maar brengen we verschillende beleidsplannen samen onder één visie. Vanwege de wettelijke verantwoordelijkheid die voortkomt uit de Jeugdwet en de Wet publieke gezondheid hebben we de verdieping op deze onderdelen separaat beschreven in de bijlage (zie bijlage 7: jeugdplan, bijlage 6: gezondheidsbeleid).

Voor wie is dit beleidskader bedoeld?

Beleid over het maatschappelijk domein raakt niet alleen mensen met een ondersteuning- of adviesvraag. Het gaat ook om de mensen om hen heen, zoals familie, vrienden en burens. Mensen die als vrijwilliger, mantelzorger of als professional ondersteuning verlenen. Of mensen die vanuit inhoudelijke deskundigheid betrokken zijn en om werkgevers die zich inzetten voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Het raakt dus iedereen in Venlo.

Samen beleid maken

In een betrokken samenleving zijn inwoners er voor elkaar en is de overheid er voor haar inwoners. Daarom wil de gemeente niemand uitsluiten bij het bedenken en bij het uitvoeren van beleid. Ondanks de beperkingen van de coronacrisis, is dit samenwerken centraal blijven staan in dit traject. In 2020 hebben we vele honderden mensen die in Venlo wonen en werken in hun eigen wijk of buurt bevestigd. Er waren verschillende thematische bijeenkomsten (o.a. over jeugd, ouderen en sociaal kwetsbare mensen) voor zowel inwoners als maatschappelijke partners. De gemeente was daarbij niet alleen organisator, maar ook deelnemer: de gemeenteraad, het college van burgemeester en wethouders, adviesraden en beleidsmedewerkers waren bestuurlijk en inhoudelijk betrokken. Samen hebben zij aangegeven wat zij belangrijk vinden voor het maatschappelijk domein. Zo hebben ze mede invulling gegeven aan beleidsthema's en de visie die de kern vormen van dit beleidskader.

Waarover gaat dit beleidskader niet?

Dit beleidskader vervangt niet het beleid dat recentelijk is vastgesteld of binnenkort wordt vastgesteld (sportbeleid, cultuurbeleid, woonbeleid, etc.), maar er zijn wel verbanden. Zaken als sport, cultuur, wonen en natuur zijn van groot belang voor ons welzijn, en economische ontwikkelingen bepalen in sterke mate of er voldoende werk is om bestaanszekerheid voor iedereen te kunnen garanderen. Daaruit blijkt dat er veel raakvlakken zitten tussen het maatschappelijk domein en de andere beleidsterreinen van de gemeente. Indirect hangt alles met elkaar samen. Daarom vinden we het van belang om nog meer integraal te werken. Dat wil zeggen dat we de samenhang en synergie tussen beleidsvelden zoeken en benutten, ook al staat het in aparte beleidsplannen. We gaan niet alleen 'halen' bij andere beleidsterreinen, maar ook brengen. Voorbeelden zijn de nieuwe regiovisie huiselijk geweld en kindermishandeling en 'Wij staan voor een Veilig Venlo 2021-2022'.

Dit beleidskader is niet allesomvattend, noch het nieuwe handboek soldaat voor het maatschappelijk domein. Het heeft een bepaalde abstractie omdat het wel richting geeft, maar nog niet altijd inrichting biedt. Het is bedoeld als een kompas voor de overzienbare toekomst, waarbij de inwoner en zijn omgeving voorop en centraal staat. We gooien niet al het bestaande overboord, maar zetten nieuwe accenten. Veel van wat er nu gebeurt past immers prima binnen het herijkte kompas, en waar het wiel niet opnieuw uitgevonden hoeft te worden, kunnen we dat ook prima met elkaar vaststellen.

En de uitvoering dan?

In dit beleidskader staat onze stip op de horizon. We presenteren een visie bestaande uit vier ankers die gelden voor alle beleidsthema's en een viertal (meer concrete) accenten voor vernieuwing. Zo weten we wat we belangrijk vinden en wat we gezamenlijk willen bereiken in de komende jaren. Hoe we dat gaan doen, met wie en met welke activiteiten, gaan we in 2021 uitwerken en krijgt zijn beslag in het raadsprogramma 'gezond en actief'. De voorbereiding is eind 2021 klaar: Het nieuwe beleid, inclusief een aantal meetbare indicatoren en ambities gaan we per 1 januari 2022 uitvoeren.

Wanneer is het klaar?

Aan dit beleidskader hebben we bewust géén einddatum verbonden. Natuurlijk, de samenleving blijft zich ontwikkelen en dat vraagt ook van ons zo nu en dan heroverweging en bijstelling. In 2025 zullen we daarom herijken: zitten we nog op de juiste weg? We evalueren dan in hoeverre het gelukt is om de koers in dit beleidskader te volgen. In de tussenliggende jaren zal het college via de jaarlijks begrotingscyclus verslag uitbrengen over de voortgang van de uitvoering. Het rapport Meetbaar Venlo geeft een aantal belangrijke maatschappelijke effecten (indicatoren) per raadsprogramma. Deze werken we op een meer concreet niveau uit.

Inhoudelijke kaders – raadsuitgangspunten

De gemeenteraad heeft bij de start van de herijking de volgende uitgangspunten meegegeven¹:

1. Onze inwoners staan centraal;
2. Inwoners kunnen rekenen op passende ondersteuning;
3. De gemeente geeft vertrouwen en biedt ruimte aan initiatieven van inwoners, vrijwilligers en professionals. De gemeente vervult een stimulerende, faciliterende en/of regisserende rol;
4. Onze buurten, wijken en dorpen zijn leefbaar, beschikken over een passend voorzieningenniveau en er is sprake van sociale cohesie;
5. Ondersteuning aan (kwetsbare) inwoners wordt op een efficiënte en effectieve wijze vormgegeven;
6. Voorkomen is beter dan genezen en toekomstige opgaven vragen om niet-traditionele oplossingen. Venlo investeert in preventie en innovatie;
7. De gemeente Venlo staat voor een inclusieve samenleving;
8. De sociale veiligheid van alle inwoners is onze grootste zorg.

Verder zijn ook de uitkomsten van de evaluatie van het beleidsplan 'Een bijzondere tijd' gebruikt. Deze zijn op 3 juni 2020 behandeld door de gemeenteraad. Daarnaast sluiten we aan bij het raadsprogramma 'gezond en actief'.

Juridische kaders - wet- en regelgeving

Het beleidskader en de uitvoering moeten voldoen aan wet- en regelgeving, waaronder de Jeugdwet, de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) 2015, de Participatiewet, de Algemene wet bestuursrecht (Awb), de Algemene subsidieverordening van Venlo en de Gemeentewet. Daar waar de uitvoering van dit beleidskader aanpassingen vraagt aan de beleidsregels of de verordening, zullen deze ter besluitvorming worden voorgelegd.

Daarnaast nemen we in dit beleidskader ook opgaven uit de Wet publieke gezondheid (Wpg) op. Zo voldoen we met de vaststelling van dit beleidskader ook aan de vierjaarlijkse opgave van het vaststellen van een nota lokaal gezondheidsbeleid.

Van wezenlijk belang is dat ook bij het invullen en nakomen van onze wettelijke verantwoordelijkheden en taken, we altijd zullen uitgaan van de menselijke maat.

Financieel kader

Het financieel kader bepaalt de financiële grenzen voor de uitvoering van het beleidskader en wordt gevormd door het budget dat de gemeenteraad voor de begrotingsperiode vanaf 2022 beschikbaar stelt.

¹. Vastgesteld door de gemeenteraad op 29 januari 2020. Zie raadsvoorstel 2020-50.

HOOFDSTUK II

VENLO IN BEELDEN EN CIJFERS
*ONTWIKKELINGEN ROND
HET MAATSCHAPPELIJK DOMEIN*

Maatschappelijk Domein in Beeld

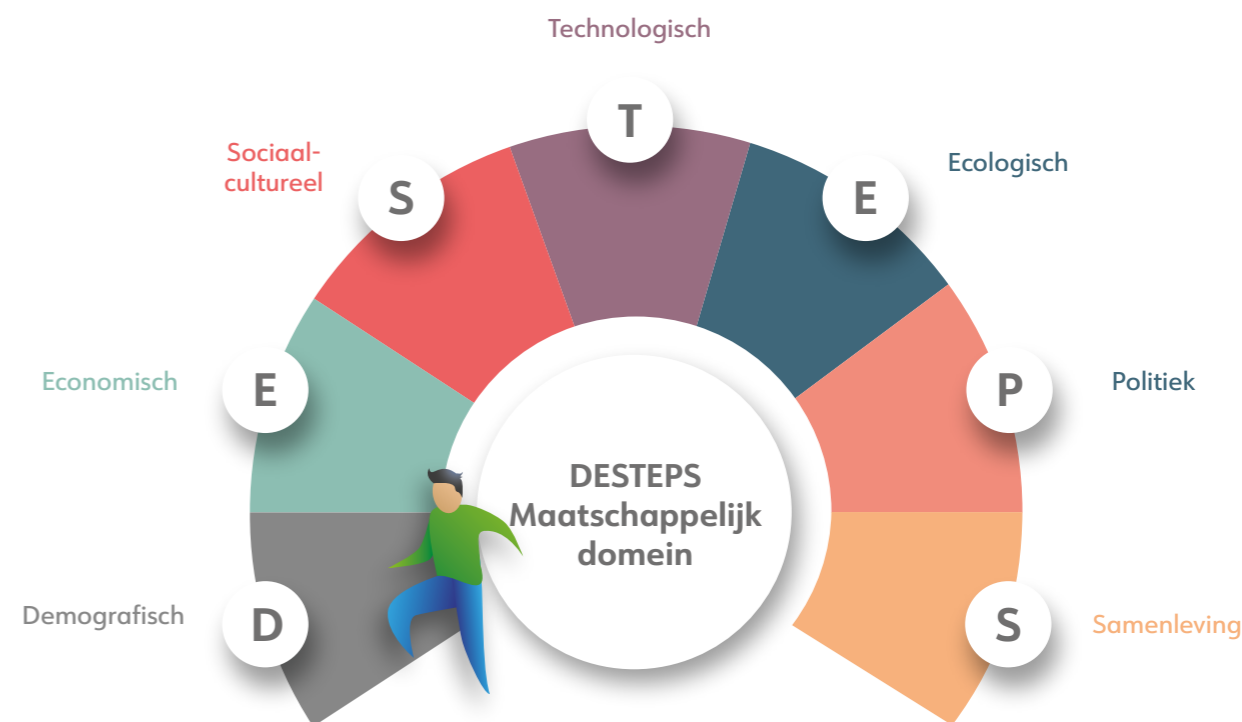
Venlo kent een lange historie en rijke cultuur, met vele bijzondere tradities en verhalen. Verhalen, zowel mooie als minder mooie, die worden beleefd en verteld door de inwoners van Venlo, door de Venlonaren. Het maatschappelijk domein zit vol met deze verhalen. Het is immers van, voor en door de inwoners. Maatschappelijke partners en de gemeente vervullen een belangrijke, dienende rol.

In dit hoofdstuk willen we niet alleen verhalend maar ook cijfermatig inzicht geven in waar wij, de inwoners van Venlo en het maatschappelijk domein, nu staan. Dat is belangrijk om onze koers te kunnen bepalen, vergelijkbaar met een schipper die daarvoor inzicht wil in zijn actuele positie en kijkrichting.

We geven u dus eerst inzicht in het huidige maatschappelijk domein. Door een met cijfers onderbouwd beeld van belangrijke ontwikkelingen te schetsen krijgen we een beter gedeeld beeld van wat onze stad op maatschappelijk gebied typeert. We geven u géén uitputtend overzicht, maar beperken ons tot datgene wat echt relevant en typerend is. Ofwel: waar moeten we bij het uitwerken van - en het vervolg op - dit beleidskader rekening mee houden?

Maatschappelijk Domein in cijfers

Hoe is het beeld van de ontwikkelingen ingedeeld? Om ons beeld te ordenen gebruiken we de indeling van het zogenaamde 'DESTEPs-model'². Elke letter in DESTEPs staat voor één *type ontwikkeling*. Aan dit model hebben we de 's' van (Venlose) samenleving toegevoegd. Aan de hand van dit model schetsen we (per letter) een aantal ontwikkelingen in de Venlose samenleving op basis van recent uitgevoerd onderzoek. In de figuur en de tabel op de volgende pagina geven we een korte samenvatting van de ontwikkelingen die we bespreken in het vervolg.

Klik op de letters om naar desbetreffend onderwerp te gaan

Type Ontwikkeling	Ontwikkeling 1	Overige Ontwikkelingen
Demografisch	Dubbele vergrijzing Ontgroening	(Arbeids-)migratie Wonen en zorg
Economisch	Sociaal Economische- ongelijkheid in relatie tot ons welzijn	SES-score, armoede en laaggeletterdheid
Sociaal-cultureel	Groeiend beroep Wmo/Ouderenzorg	Toenemend aantal chronisch zieken en welvaartsziekten/ jeugd en mentaal welzijn
Technologisch	E-health en zelfmanagement	Versnelling zorg in en om huis door corona
Ecologisch	Klimaat en de energietransitie	
Politiek	Decentraliseren of toch anders?	Ontwikkelingen gemeentefonds
Venlose Samenleving	Tevredenheid ondersteuning	Verantwoordelijkheid zoeken oplossingen

Klik op de gekleurde blokken om naar desbetreffend onderwerp te gaan

We beschikken over een grote hoeveelheid data uit onderzoeken en rapporten. De meest gebruikte bronnen zijn verwerkt in een [bronnenlijst](#), ter naslag. Voor elke ontwikkeling presenteren we één of twee indicatoren (cijfers) die het verhaal onderbouwen.

Coronacrisis in beeld

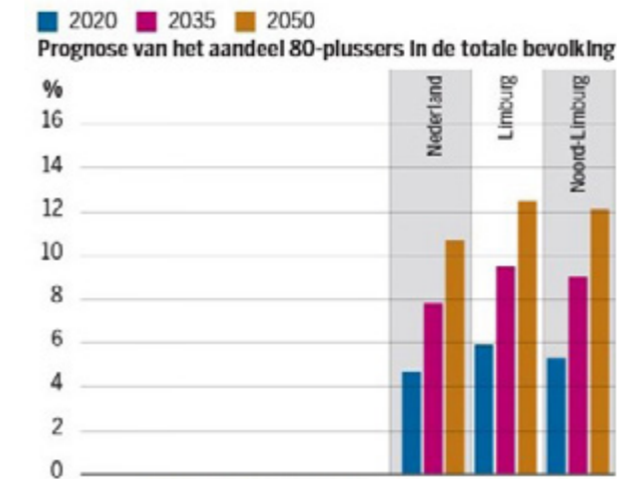
Ons beeld van het maatschappelijk domein is niet 'compleet' zonder de gevolgen én uitdagingen van de corona-pandemie op korte en langere termijn te schetsen. Voor zover we op dit moment kunnen overzien geven we op onderdelen een eerste inzicht in de (verwachte) effecten. De komende maanden brengen we deze verder in kaart, wetende dat we ons beeld zullen moeten bijstellen. Voortschrijdend inzicht dus.

Samenvatting

De voornaamste ontwikkelingen die aan de basis liggen van de uitdagingen in het maatschappelijk domein zijn in deze samenvatting beschreven. Sommige bieden kansen, anderen beschrijven risico's of een combinatie van beiden. In deze samenvatting leest u enkel de kern van de ontwikkelingen. Door op de betreffende ontwikkeling te klikken gaat u naar een pagina in bijlage1 met meer achtergrondinformatie en cijfers.

Demografisch (Bevolkingssamenstelling)

De dubbele vergrijzing in Venlo brengt vraagstukken mee op gebied van wonen en zorg. Door de krappe woningmarkt en de ambitie rond langer thuis blijven wonen, is het regelen van een (blijvend) passende woning voor elke inwoner een complexe opgave. Het groeiende aantal internationale werknemers en hun soms kwetsbare positie draagt hieraan bij.

toelichting: het aantal 80+ers in onze regio is al bovengemiddeld en verdubbelt ruim richting 2050

sociaal-Economische kenmerken

Venlo kent een relatief hoog aantal huishoudens met een relatief lage sociaal-economische status. Armoede, laaggeletterdheid en een hoger gebruik van specialistische zorg, waaronder jeugdhulp, komen relatief vaak voor. Ook verwachten we op basis van landelijke prognoses een verdere toename in de sociale en economische ongelijkheid.

Huishoudens met inkomen 4 jaar of langer tot lage-inkomer

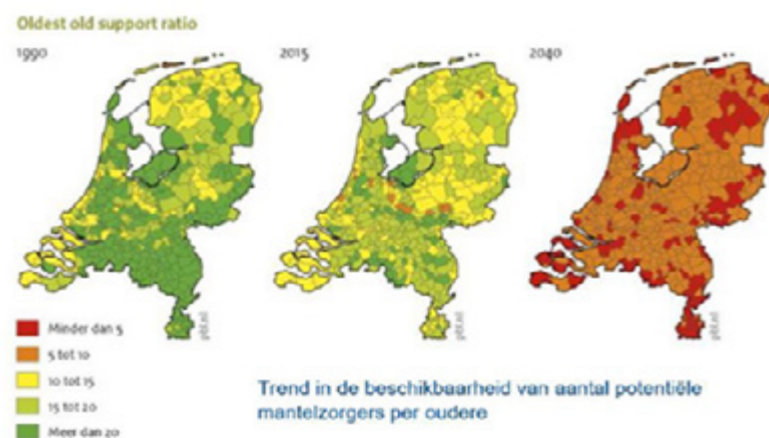

Toelichting figuur: Relatief veel Venlose huishoudens hebben een lager inkomen.

S = SOCIAAL CULTUREEL

Sociaal (Welzijn / zorg / leefstijl / jeugd)

Ook het aantal mensen met een (zwaardere) **zorgbehoefte** groeit, door ouderdom, maar ook als gevolg van meer welvaartsziekten. De druk op de zorg neemt de komende jaren verder toe als we niks doen. **Chronische aandoeningen** zoals **dementie** komen steeds meer voor, ook in Venlo. Hoewel de behoefte aan mantelzorg meegroeit, neemt de beschikbaarheid fors af (zie figuur hieronder). Veel mensen hebben bovendien meerdere aandoeningen tegelijk. Het groeiend aantal **welvaartsziekten** (o.a. diabetes type 2, hart- en vaatziekten) spelen een belangrijke rol in de toenemende ziektelast. Positief is het inzicht dat de problematiek in veel gevallen voorkomen kan worden, al vraagt dat soms wat extra persoonlijke ondersteuning.

De meeste jongeren in Venlo staan **positief in het leven** en ervaren een goede gezondheid. Tegelijk zien we bij jongeren een sterke toename van de ervaren **psychische belasting door o.a. prestatiedruk**. Het aantal inwoners dat voldoende **beweegt** is de laatste jaren, met name onder jongeren, iets gedaald en de coronacrisis duidt op een verdere afname op dit gebied. Recente onderzoeken laten zien dat gedurende de lockdown kinderen en jongeren (8-18 jaar) meer **somberheid en angstklachten ervaren**.

T = TECHNOLOGISCH

We zien een toenemend aantal nieuwe oplossingen voor zorg- en welzijnsvraagstukken. De toepassing van **e-health** en applicaties voor zelfmonitoring spelen een belangrijke rol. Ook innovaties voor ondersteuning van het langer thuis wonen zijn volop in ontwikkeling. Veel innovaties maken onze zorg en ondersteuning preventiever, effectiever en/of goedkoper. Ze bieden handvatten om inwoners langer zelfstandig te laten meedoen.

Voor een verdere uitwerking van deze ontwikkelingen kunt u hier klikken.

E = ECOLOGISCH

Het klimaatprobleem vraagt internationale oplossingen, maar ook een lokale bijdrage van onze inwoners en van de gemeente. Duurzame oplossingen kunnen daarbij hand in hand gaan met belangrijke doelstellingen voor het maatschappelijk domein, zoals méér ontmoeting, sociale cohesie, educatie, veiligheid én lokaal, gezond eten. Een actueel voorbeeld is deze **ecologische stadstuin in Venlo-Zuid**.

Voor een verdere uitwerking van deze ontwikkelingen kunt u hier klikken.

P = POLITIEK

De politieke context laat ons zien dat de verwachtingen ten aanzien van de participatiesamenleving mogelijk moeten worden bijgesteld. Wat kan men van elkaar verwachten, zowel in onderlinge verhoudingen tussen burgers als door gemeenten en andere partijen van hun inwoners, is een vraag die veel gesteld wordt. Vanuit landelijk beleid zien we onder andere op het gebied van jeugdzorg en beschermd wonen verschuivingen in schaalgrootte. Binnen de publieke gezondheid speelt een discussie over intensivering en het steviger en concreter vastleggen van gemeentelijke taken en verantwoordelijkheden.

Voor een verdere uitwerking van deze ontwikkelingen kunt u hier klikken.

S = (VENLOSE) SAMENLEVING

Hoe onze inwoners kijken naar het maatschappelijk domein is ten behoeve van dit beleidskader door de Opiniepijlersonderzocht en in beeld gebracht via de separaat bijgevoegde rapportage. We zien veel potentieel en bereidheid om bij te dragen in en aan de samenleving, hoewel de prikkel om zelf de eerste stap te zetten vaak nog ontbreekt. Ook de tevredenheid van gebruikers met de ondersteuning vanuit de gemeente is goed. Aandachtspunten en winstpakkets zitten onder meer in de vindbaarheid/zichtbaarheid en de sociale veiligheid. Verschillen tussen wijken en stadsdelen zijn soms groot. De resultaten zijn gedeeld en besproken met een groot aantal partijen en met een deel van de respondenten. De uitkomsten hebben we verwerkt in onze visie (hoofdstuk 3) en accenten voor vernieuwing (hoofdstuk 4).

Voor een verdere uitwerking van deze ontwikkelingen kunt u hier klikken.

HOOFDSTUK III

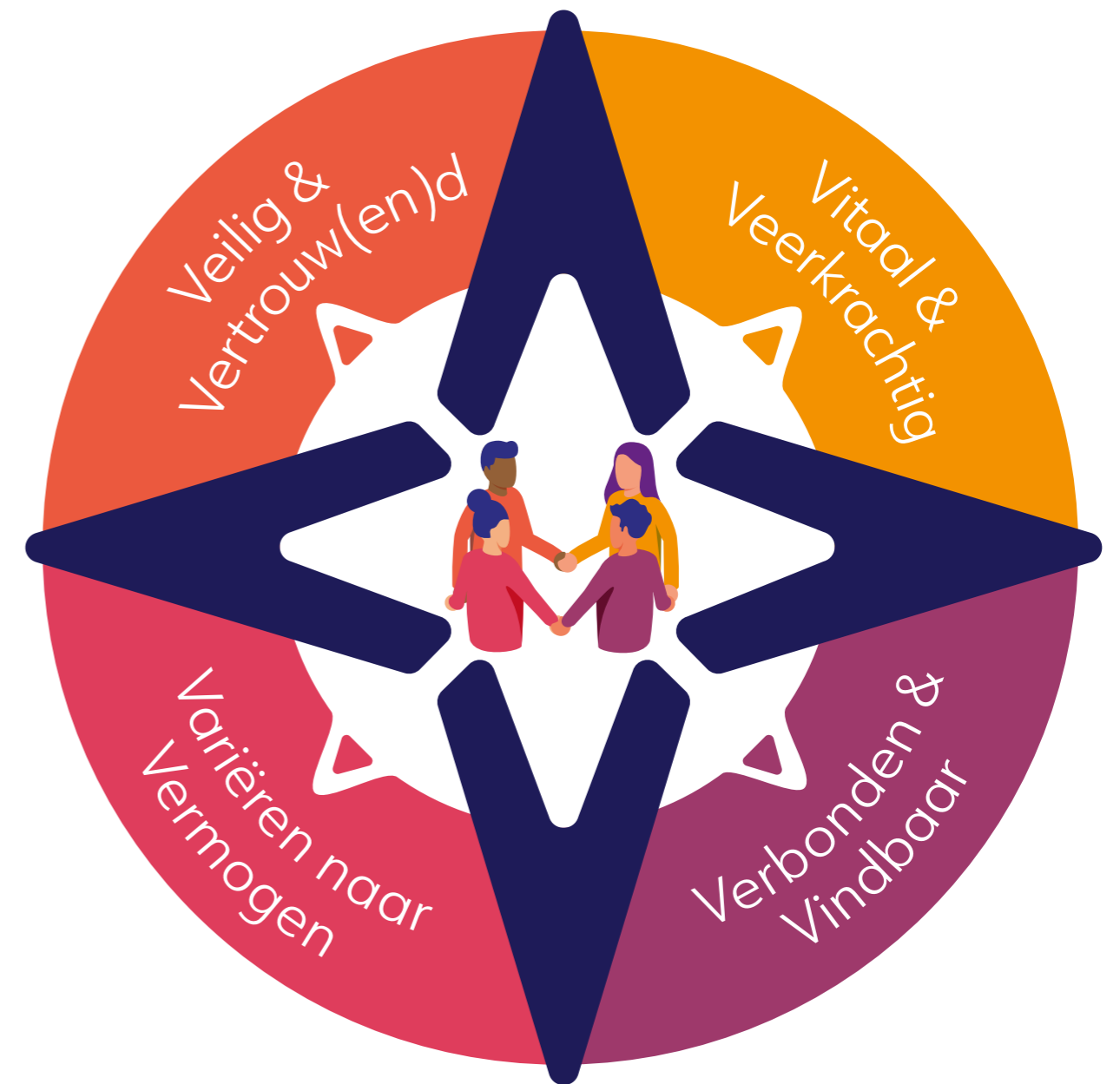
DE V'S VAN VENLO

DE V'S VAN VENLO

In voorgaande hoofdstukken hebben we eerst **zicht** gegeven op de aanleiding en de context en vervolgens **inzicht** in de inhoud. Dit hoofdstuk is gericht op het **uitzicht**: we schetsen de visie op dit maatschappelijk domein, en beschrijven met welke blik we de komende jaren naar Venlo willen kijken. Belangrijke inbreng voor dit hoofdstuk is gekomen uit de vele co-creatie-momenten met inwoners en andere partners.

We hebben deze visie gevormd langs een aantal sleutelbegrippen die herhaaldelijk terugkwamen. Deze begrippen hebben we gestructureerd aan de hand van de letter V, die voor Venlo zo typisch, verbindend en herkenbaar is. Met 'de V's van Venlo' beschrijven we vier ankers waar we ons de komende jaren op vastleggen.

Klik op de gekleurde blokken om naar desbetreffend onderwerp te gaan

Goed in je vel zitten is een essentiële voorwaarde om mee te kunnen doen in onze samenleving. Uit een peiling van GfK (2017) blijkt dat maar liefst 82% van de Nederlanders hun gezondheid als belangrijkste voorwaarde zien om een 'goed leven' te kunnen leiden. Met vitaliteit en veerkracht als ambitie zetten we daarom in op het behouden en versterken van onze gezondheid. We kiezen daarbij voor een positieve en brede benadering. Breed omdat de problemen die achter een verminderde gezondheid schuilgaan, meestal een divers aantal oorzaken kent. Inkomen, goede huisvesting, sociale contacten, werk en opleiding of de kwaliteit en inrichting van de leefomgeving hebben allemaal invloed op hoe gezond we zijn en hoe goed we in ons vel zitten. We stellen **positieve gezondheid centraal**. Dit is het vermogen om **veerkrachtig** om te gaan met fysieke, mentale en emotionele uitdagingen in het leven. We vertrekken daarbij vanuit ieders **behoefte** en **talenten** in plaats van de ziekte of beperking.

Het gedachtegoed van **Positieve Gezondheid** stelt een brede kijk op gezondheid centraal. Het gaat niet om wat iemand niet meer kan, maar juist om wat iemand wel kan, belangrijk vindt en eventueel wil veranderen. Bovendien gaat het niet alleen om de lichamelijke kanten van gezondheid, maar ook om het vermogen je aan te passen, welbevinden, eigen regie, veerkracht, participatie en zingeving.

We bouwen samen verder op de ingezette **transformatie** in het maatschappelijk domein, door de focus op preventie te versterken en daarmee ziekte te voorkómen. Hoewel inwoners hierbij primair een eigen verantwoordelijkheid hebben, is soms een proactieve benadering nodig. Soms heeft iemand uit zichzelf onvoldoende grip op zijn of haar gezondheid, bijvoorbeeld wanneer iemand moeite heeft met lezen, of kampt met stress door geldzorgen. Mensen missen soms (tijdelijk) het vermogen om zelfstandig die grip te vergroten. Wellicht zijn we in zo'n geval te snel geneigd om te vertrouwen op de aanname dat ieder individu zelf het vermogen heeft, of zou moeten hebben, om gezonde keuzes te maken.

“We moeten mensen helpen om hun talenten en kwaliteiten te ontdekken en te gebruiken.”

Bron: spiegelsessie “Sociaal Kwetsbaar” (januari 2021)

Gezond blijven lukt vaak enkel door een **gezamenlijke inspanning** van zowel inwoners als gemeenten en maatschappelijke partners. We investeren samen met hen in een betere **samenwerking** tussen zorg en preventie, tussen medisch en maatschappelijk domein. Die inzet vraagt daarbij om ruimte en **vertrouwen** om te kunnen experimenteren en innoveren ten behoeve van anders denken en werken, over de diverse beleidsvelden heen. Het gezamenlijk doel is het realiseren van de transformatie in het maatschappelijk domein.

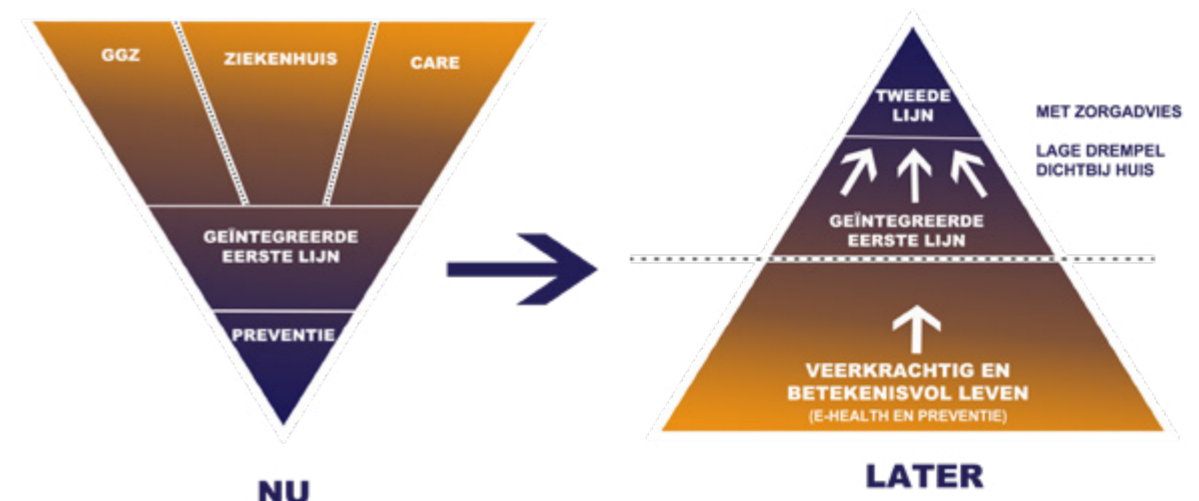
Inzet op een **vitaal leven** gaat verder dan inzet op een vitale leefstijl. Ook zingeving, mentale gezondheid en een aantrekkelijk, laagdrempelig toegankelijk stelsel van **basisvoorzieningen** in onze gemeenschappen zijn onmisbaar. We bouwen verder aan een **sterke sociale basis** en een leefomgeving die stimuleert tot het maken van vitale en gezonde keuzes. Zo houden we problemen klein en beperken we de inzet van dure maatwerkvoorzieningen.

“Als gemeente kunnen we actieve inwoners die initiatieven willen organiseren beter faciliteren, o.a. door het eenvoudiger voor hen te maken”

Afkomstig uit de sessie met team Werk, gemeente Venlo, november 2020

Nb. De bijlage over het lokaal gezondheidsbeleid (bijlage 6) geeft verdere context en invulling met betrekking tot deze V's.

Toelichting figuur: Werken aan de transformatie volgens positieve gezondheid betekent ook dat we in samenwerking met regionale zorg- en welzijnspartners de beweging maken naar een steeds grotere rol van preventie, zelfmanagement en veerkracht en tegelijk het afschalen van (zwaardere) zorg waar mogelijk. Dat geldt ook voor bijv. de gemeentelijke jeugdzorg. Het omkeren van de piramide dus.

'It takes a village to raise a child.'

We geloven in de kracht van samen. Mensen zijn sociale wezens, en hebben – al dan niet latent – altijd de behoefte om met anderen in contact en verbinding te staan. Daardoor kunnen mensen ook op elkaar terugvallen wanneer dat nodig is. Het is echter zo dat deze 'samenredzaamheid' niet vanzelfsprekend tot stand komt. Waar het mensen, groepen of gemeenschappen onvoldoende op eigen kracht lukt om elkaar te vinden en te ondersteunen, kan het **de rol** van de gemeente zijn om dit te helpen stimuleren.

"We zijn te weinig zichtbaar in de wijk en zouden daar eigenlijk zichtbaarder aanwezig moeten zijn"

Afkomstig uit de sessie team Werk, gemeente Venlo, november 2021

Waar deze samenredzaamheid wel al voldoende bestaat, kan **de rol** van de gemeente zich beperken tot het mogelijk houden van de continuïteit daarvan. Bovendien wil de gemeente leren van de buurten en gemeenschappen waar dit het geval is, en die kennis overbrengen naar de plekken waar dat nog nodig is.

We erkennen dat gemeenschappen hun eigen dynamiek en behoeften hebben, en dat deze verschillende vormen kunnen aannemen. We zoeken aansluiting op de plekken waar mensen van nature al komen. In de verscheidenheid daarvan kan **passende bewegwijzering** helpen om eenieder de goede plek en het goede doel te laten vinden. Het is daarbij voor ons een voorwaarde dat mensen ook daarin hun eigen vrijheid en identiteit geborgd zien, en wij vragen ook dat inwoners naar vermogen een eigen bijdrage daaraan leveren.

"We moeten verbindingen opsporen en [weer] leren onze gemeenschappelijke verantwoordelijkheid aan te gaan, zoeken naar de gezamenlijkheid"

Afkomstig uit de verdiepingssessie sociaal kwetsbaar

We verwelkomen 'nieuw' vanuit een vertrouwde en vertrouwende basis. Denk aan nieuwe initiatieven, maar ook bijvoorbeeld aan nieuwe bewoners die nog hun weg en plek aan het vinden zijn.

We werken vanuit gelijkwaardigheid samen aan verbinding en zicht- en vindbaarheid. De rol van de gemeentelijke organisatie op dit thema is niet sturend, maar primair faciliterend en waar nodig gidsend en begeleidend. Samenlevingen, maatschappelijk middenveld en gemeentelijke organisatie, zijn partners en we stellen ons ten dienste van vitale samenlevingen.

VARIËREN NAAR VERMOGEN

Elke Venlonaar heeft een unieke set vaardigheden, wensen en talenten. We geloven in en koesteren de kracht van die **diversiteit**: dat geeft de samenleving kleur en mogelijkheden om te kunnen doen wat nodig is. Tegelijk betekent dit dat inwoners verschillen in hun **doenvermogen**: vermogen om te kunnen participeren, om zelfstandig oplossingen te vinden voor vraagstukken op allerlei leefdomen.

Het is daarom van groot belang dat de gemeente en maatschappelijke partners – binnen en ook op de grenzen van de wet – durven te **differentiëren** naar het vermogen van inwoners, zodat zij binnen de samenleving gelijke, of beter gezegd, gelijkwaardige kansen krijgen.

Immers, een gelijke behandeling ('equality') is niet per definitie (soms per definitie niet) een gelijkwaardige behandeling (zie afbeelding). Om **kansengelijkheid** ('equity') te creëren is er dus passende ondersteuning nodig, waarbij samen met de inwoner wordt gezocht naar een integrale oplossing bij de ondersteuningsvraag. In deze zoektocht is de menselijke maat leidend.

Het onderstaande plaatje illustreert het verschil tussen gelijk behandelen en kansengelijkheid.

Om in het voorbeeld van de fiets te blijven: een inwoner met een uitkering die op enige afstand werk heeft gevonden, maar niet over een vervoermiddel beschikt, is beter geholpen met een e-bike dan met een uitkering. In dit theoretisch voorbeeld zal dit zowel de inwoner als gemeenschap meer opleveren. We zoeken naar en maken gebruik van de ruimte die de regels en interpretatie daarvan toelaten.

“Meedoen is niet voor een ieder even gemakkelijk of vanzelfsprekend. Meedoen moet je dan ook stimuleren”

Afkomstig uit de sessie met Adviesraad Sociaal Domein, oktober 2020

Mocht de inwoner aangeven gebruik te willen maken van een persoonsgebonden budget (PGB) dan is die mogelijkheid er en zal de toegang (het Sociaal Wijkteam) met de inwoner verkennen in hoeverre dit een passende mogelijkheid is.

In Venlo willen we graag dat alle inwoners meedoen en ertoe doen en dat ook zo beleven. Zowel maatschappelijk als economisch (arbeidsmarkt) en altijd langs de menselijke maat en afgestemd op wat in iemands vermogen ligt.

“Stimuleer kansengelijkheid in wijken en op scholen waar de uitdagingen groter zijn”

Afkomstig uit de verdiepingssessie kinderen van 0 tot 12.

Het voortbestaan van onze welvarende samenleving vraagt veel van elkaar, ook als het gaat om welzijn en solidariteit. Eenzaamheid onder alle Venlose bevolkingsgroepen ligt op de loer en voorkomen of op zijn minst tijdig signaleren en bestrijden is in ieders belang en belangrijk. We geloven in de kracht, kennis en kunde van onze inwoners. En investeren hierin samen met onze partners die vanuit eenzelfde duurzaamheids- en inclusiviteits gedachte de Venlose inwoners faciliteren. Een voorbeeld is het investeren in en faciliteren van mantelzorgers en vrijwilligers.

Nb. Onder andere de bijlage over de kernpunten en ontwikkelingen op het gebied van Wmo geeft verdere context en invulling met betrekking tot deze V's.

Een goede mate van **sociale veiligheid** is een belangrijke voorwaarde voor vitaliteit en verbinding tussen inwoners en een vitale gemeenschap. Andersom zorgt cohesie en vertrouwen in de ander weer voor een groter gevoel van veiligheid en een kleinere kans op criminaliteit: Kennen en gekend worden zorgt voor een prettiger en veilig gevoel. Het is daarom van belang om in te zetten op **vertrouwen in de buurt en in elkaar**. Het voeren van een **dialogoog** met elkaar is daarvoor noodzakelijk. In Venlo doen we het samen, dus we betrekken elkaar bij de aanpak en oplossing van problemen rondom veiligheid.

Hiervoor neemt de gemeente een rol aan die verder gaat dan alleen handhaving en preventiemaatregelen. Om de sociale veiligheid van inwoners ook voor de langere termijn te verbeteren, is het van belang te werken aan **positief contact, verbinding en vertrouwen** binnen de wijken. Dit geldt in grotere mate voor de wijken waar mensen dit **minder uit zichzelf** (kunnen) doen. We werken informatie gestuurd en wijkgericht, met als doel een veiliger gevoel bij alle inwoners te creëren.

“Werken aan een inclusieve samenleving, betekent met elkaar samen leven.”

Afkomstig uit de schriftelijke sessie Sociaal Kwetsbaar

Het positieve effect van een **gezonde fysieke leefomgeving** op de mate van sociale veiligheid is groot. Door het creëren en behouden van **groene en leefbare buurten** willen we bijdragen aan het woongenot en geluksgevoel van inwoners. In deze buurten zijn verschillende publieke voorzieningen zoals buurthuizen, waar inwoners hun talenten kunnen ontplooiën, mee kunnen doen en een bijdrage kunnen leveren aan de samenleving. Specifieke aandacht is hierbij voor jeugdigen: daar waar een buurthuis geen passende mogelijkheid biedt voor ontmoeting voor deze doelgroep gaan we samen met hen op zoek naar alternatieven.

Hierbij zoeken we zoveel als mogelijk de koppeling met bestaande voorzieningen, denk hierbij aan een sportkantine of een verenigingsgebouw. Belangrijk is dat deze voorzieningen aansluiten op de beleving van de wijkbewoners; waar mogelijk zowel voor de oudere als de jongere inwoner.

Daarnaast betekent sociale veiligheid ook dat iedereen zich veilig voelt om zichzelf te zijn. Daarvoor is het van belang te werken aan acceptatie, normalisering en **inclusie van kwetsbare groepen**. Positieve rolmodellen en voorbeeldfuncties zijn daarin van grote waarde.

Daarbij moeten professionals de vaardigheden en middelen hebben om bij te dragen aan de sociale veiligheid en cohesie in de buurt. Door te investeren in bijvoorbeeld trainingen over omgaan met diversiteit en intervisiebijeenkomsten voor deze professionals, wordt er gewerkt aan het tegengaan van discriminatie, polarisatie, en sociale uitsluiting. In combinatie met het investeren in positief contact tussen inwoners en het uitlichten van voorbeeldgedrag, kan dit de voedingsbodem voor crimineel gedrag/radicalisering/ sociale onveiligheid verminderen.

“Elkaar vertrouwen betekent ook ruimte bieden en een beetje loslaten. Timmer beleid niet al te veel dicht en denk niet te veel in protocollen”

Afkomstig uit de werksessie gemeente Venlo, februari 2021

Hoewel deze preventie van criminaliteit ervoor moet zorgen dat de sociale veiligheid van inwoners er op termijn sterk op vooruit gaat, zal er waar dat nodig is nog steeds worden ingegrepen om de veiligheid te waarborgen. Ook rond bijvoorbeeld kwetsbare opgroeisituaties in gezinnen geldt dit vanzelfsprekend en zorgen we er met ketenpartners voor dat de veiligheid van kwetsbare inwoners gewaarborgd is. Dit vraagt ook de komende jaren aandacht. Snel signaleren, contact maken, persoonsgericht werken en voorlichting en training geven helpt om een omgeving te creëren die een aantrekkelijker alternatief is dan de optie voor een criminele carrière die soms ook voorligt.

AANSLUITING UITGANGSPUNTEN GEMEENTERAAD

In het eerste hoofdstuk hebben we uiteengezet wat de uitgangspunten van de gemeenteraad voor deze herijking zijn. De visie van dit beleidskader is dan ook geschreven op basis van die uitgangspunten.

In onderstaande tabel is voor elk van de vier ankers uitgewerkt op welk uitgangspunt van de gemeenteraad in die specifieke *V vooral* wordt ingezet. Sommige uitgangspunten komen vaker terug dan anderen, maar uiteindelijk houdt hier, net als binnen de samenleving, alles verband met elkaar.

Uitgangspunt Raad	Vitaal & Veerkrachtig	Verbonden & Vindbaar	Variëren naar Vermogen	Veilig & Vertrouw(en)d
#1: Inwoners staan centraal	•	•	•	
#2: Passende ondersteuning			•	
#3: Ruimte en vertrouwen		•		•
#4: Leefbare buurten			•	•
#5: Ondersteuning (kwetsbare) inwoners	•		•	
#6: Preventie en innovatie	•	•		•
#7: Inclusieve samenleving	•	•	•	•
#8: Sociale veiligheid		•		•

HOOFDSTUK IV

VERANDERING EN VERNIEUWING

Inleiding

Met dit herijkte beleidskader nemen we geen afscheid van het verleden; we bouwen erop verder. Er gaat namelijk al veel goed in onze samenleving(en), dit laten de onderzoeken en de gesprekken met inwoners en betrokkenen ook duidelijk zien. Er wordt al veel opgelost zonder tussenkomst van beroepskrachten en dat is mooi. Vanzelfsprekend zijn er ook aandachtspunten, zaken waar we met elkaar oplossingen voor zoeken.

Natuurlijk nemen we daarvoor de lessen uit het verleden mee in deze herijking, zoals bijvoorbeeld de les dat we de kracht van diversiteit meer en beter kunnen gebruiken. Maar ook het meer en beter samenwerken mét gemeenschappen en inwoners, die verschillen in hun veerkracht en zelfredzaamheid. Het besef dat er grenzen zitten aan de zelfredzaamheid van mensen is belangrijk, evenals dat er in de samenleving nog veel potentie lijkt te zitten om de samenredzaamheid te vergroten.

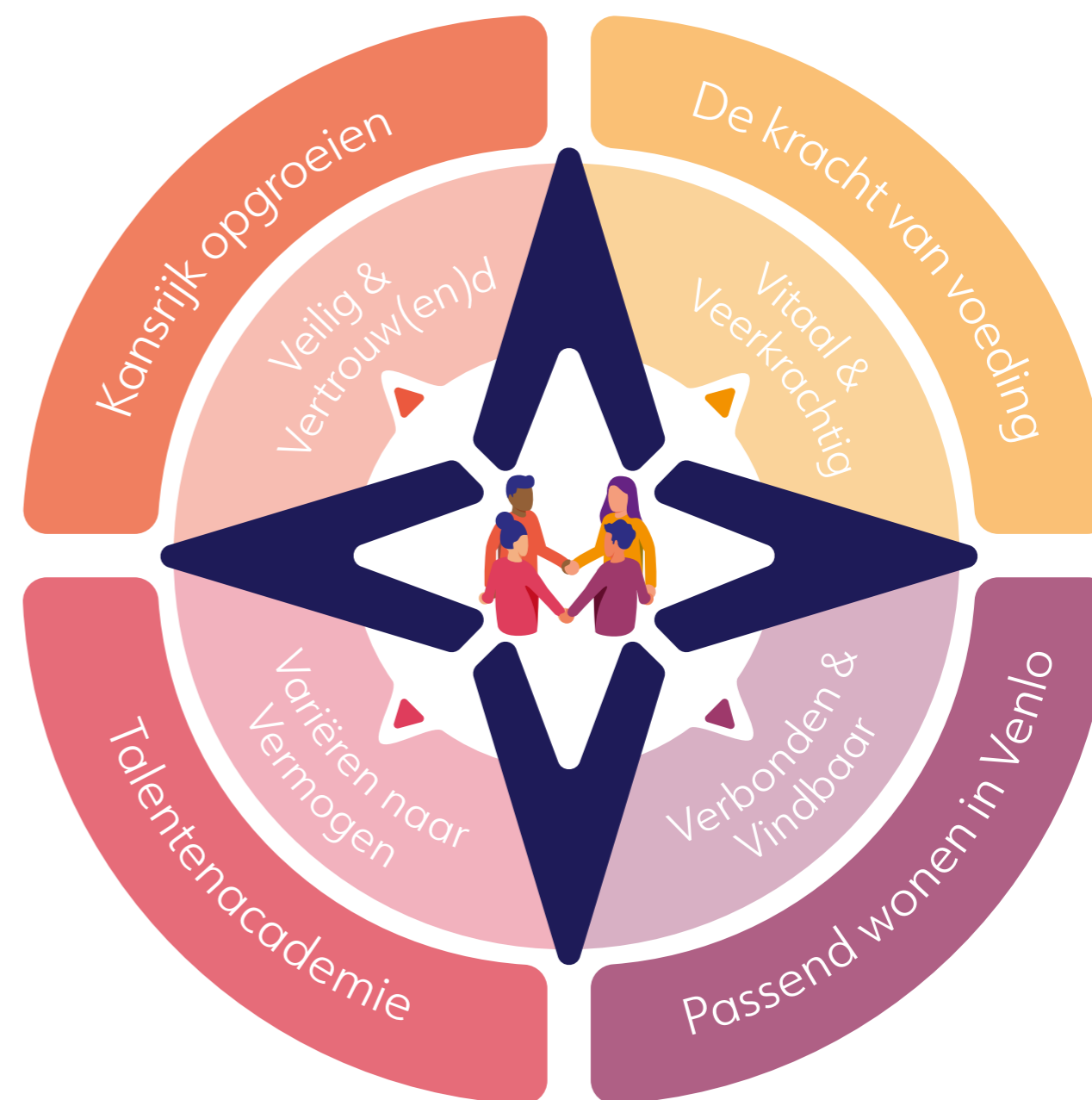
In dit hoofdstuk brengen we enkele kansen en aandachtspunten voor verbetering en vernieuwing samen. Een viertal accenten illustreren hoe we de komende jaren verder invulling kunnen geven aan de visie in dit beleidskader.

Vier accenten: Metaforen en inspiratie voor de gewenste verandering

De accenten zijn ontstaan als bundeling van samenhangende activiteiten op basis van de voorgaande hoofdstukken. Denk hierbij met name aan de co-creatie, het rapport van de Opiniepijlers en de ontwikkelingen uit hoofdstuk 2.

Voor de overzichtelijkheid koppelen we aan elk van de vier V's één accent. Aan de hand van die combinatie beogen we de gewenste verandering en de in hoofdstuk 3 beschreven visie te stimuleren. Zo is 'de kracht van voeding' gekoppeld aan Vitaal en Veerkrachtig, omdat deze het meest aansluit. Maar natuurlijk heeft dit accent ook raakvlakken met de andere V's en omvatten ook de andere accenten in meer of mindere mate eigenlijk het volledige spectrum van alle V's.

Met de accenten geven we aan waarop we de komende jaren extra inzetten, waarbij de nadere uitwerking jaarlijks wordt meegenomen in het programma 'Gezond en Actief'.

Klik op de gekleurde accent blokken om naar desbetreffend onderwerp te gaan

ACCENT 1: DE KRACHT VAN VOEDING

Voeding **verbindt mensen** en culturen en heeft een grote impact op onze maatschappij. We zetten daarom in op de kracht van voeding. We stellen de positieve waarden rond voeding centraal voor onze buurten en gemeenschappen. De vele bestaande initiatieven, zoals het Beleg van Venlo of de Voedselbank, vormen een mooie basis. We willen stimuleren dat die initiatieven kunnen groeien en versterken. En we willen dat nieuwe initiatieven gemakkelijker van de grond kunnen komen en elkaar weten te vinden. Als beleidsambitie kunnen we met een coalitie van partners de 'Venlose voedingsagenda' opstellen, met een aantal ingrediënten. We denken aan het bevorderen van een gezonde(re) en uitnodigende eetomgeving voor onze kinderen en voor scholen of aan het haalbaar en betaalbaar maken van voedzame en lokale versproducten voor ieders portemonnee. En natuurlijk de gezamenlijke maaltijd als activiteit om ontmoeting en contact te stimuleren, bijvoorbeeld tussen ouderen en jongeren in de buurt. Zo werken we onder meer aan meer duurzaamheid, vitaliteit, ontmoeting, sociale inclusie en minder armoede. **(zie de bijlage 'de kracht van voeding' voor meer toelichting)**

ACCENT 2: PASSEND WONEN IN VENLO

Het Programma Langer Thuis is onderdeel van het bredere Pact voor de Ouderenzorg dat het ministerie van VWS in maart 2018 heeft afgesloten met onder andere gemeenten, verzekeraars en zorgverleners. Het programma streeft ernaar ouderen in hun eigen vertrouwde omgeving zelfstandig oud te laten worden met een goede kwaliteit van leven.

Het Programma Langer Thuis richt zich op het verbeteren van drie belangrijke randvoorwaarden: goede ondersteuning en zorg thuis, ondersteuning van mantelzorgers en vrijwilligers en een geschikte woonsituatie.

In Venlo geven we samen met partners, zorgverzekeraar/zorgkantoor, zorg- en welzijnsaanbieders en woningbouwcorporaties vorm en inhoud aan de ambities van dit programma.

Hiermee borgen we dat de groeiende groep ouderen, ook met een ondersteuningsbehoefte, de komende jaren passend in Venlo kan blijven wonen. Ook zetten we in op het passend laten wonen van inwoners die vanwege ontwikkelingen in bijvoorbeeld de GGZ uitstromen uit een instelling.

Tot slot is de samenhang met jongeren en studenten van belang. Voor hen draagt de beschikbaarheid van een passende starterswoning bij aan onder meer zelfontplooiing en binding met/aan Venlo.

Op deze manier dragen we bij aan de complexe vraagstukken van de huidige krappe woningmarkt.

Met de talentenacademie 'Venlo Leert' bieden we een voedingsbodemp en uitlaatklep voor Venlo als stad van actieve- en ontwikkelende mensen en gemeenschappen.

De talentenacademie is een metafoor voor continue intensivering op ontwikkelen en leren en heeft een groot aantal facetten. Niet alleen is het gericht op scholing (educatie, beroepsgericht, creatief en recreatief), ook zien we voor ons dat in de variëteit van uitingsvormen ervan verbinding, gelijkwaardigheid, bewustzijn, burgerschap en Venlonaarschap. De talentenacademie is niet persé een fysieke locatie, maar een concept: een toegankelijk geheel aan mogelijkheden en faciliteiten om in Venlo naar vermogen en op behoefte samen aan talenten- en competentie-ontwikkeling te werken.

Het is gericht op scholing (educatie, beroepsgericht, creatief en recreatief). Scholing, educatie en voorbeelden als verbindend en verheffend middel, ook gericht op het upgraden van de brandstof die zowel onze economie als maatschappij goed kan gebruiken. Niet middels een opgestoken en vaak als belerend ervaren vingertje. Wel door interactie met en betrokkenheid bij elkaar.

YOU'VE GOT TALENT

Met het concept van de talenten academie investeren we niet alleen in kennis en een verbeterde (arbeidsmarkt) positie, maar ook in het voorkomen van zorg afhankelijkheid en in meer sociale cohesie. Een goed sociaal netwerk is immers één van de belangrijkste voorspellers voor een lang en gezond leven; het draagt bij aan het tegengaan van eenzaamheid, onderling begrip wordt vergroot en daarmee ook de sociale veiligheid.

De diversiteit aan thema's willen we vooral ook door de samenleving laten bepalen en een deels informeel karakter geven. Naast taalscholing of cultuursensitiviteit is bijvoorbeeld een cursus moestuinieren, (h)erkennen van dementie of groepswandelen prima mogelijk. Met een goede opbouw, samengesteld uit en op de diversiteit die de Venlose samenlevingen kenmerken, biedt deze focus op leren en ontwikkelen een platform voor zowel individuele- als maatschappelijke ontwikkeling. Uiteraard doet de gemeente dit niet alleen, het draait juist om samen. De rol van de gemeente zal grotendeels bestaan in het stimuleren en faciliteren en zal in de uitwerking van dit concept verbinding met zowel het maatschappelijk middenveld, het onderwijs- en educatie veld en andere actoren worden gezocht. Niet alleen in het uitvoeren, ook in het mede mogelijk maken (financiering).

We zien hierin een goede parasol om de doelstellingen van Fier op Venlo te helpen realiseren. De talentenacademie zien we daarmee als een gezamenlijke focus en inspanning om Venlonaren te helpen verbinden en zich verder te ontwikkelen.

In Venlo groeien relatief veel kinderen op in onveilige of minder gezonde omstandigheden. Gedurende de eerste duizend dagen van de ontwikkeling van het kind zetten we samen met onze partners extra in op een kansrijke start. De focus ligt daarbij op ondersteuning van gezinnen met een verminderd vermogen om zelfstandig deze cruciale levensfase vorm te geven.

We signaleren relatief veel zwaardere jeugdzorg, onder meer door het hoge aantal uithuisplaatsingen in onze gemeente. Deze ontwikkeling naar zwaardere jeugdzorgtrajecten is ook terug te vinden in bijlage 7 (jeugdplan). Om dit te doorbreken is een verandering van werkwijze nodig. We gaan actiever naar buiten treden, want niet iedereen die zorgen heeft stelt daadwerkelijk een hulpvraag. We zetten in op toegankelijke, veilige en laagdrempelige plekken waar jeugdigen terecht kunnen, die zoveel mogelijk aansluiten op hun natuurlijke locaties waar jongeren komen, en waar problemen vroeg gesignaleerd kunnen worden. Ook signalen vanuit de politie, toezichthouders en professionals moeten op de juiste plek terecht komen, zodat er vanuit het sociale basis gepaste actie kan worden ondernomen. Wanneer problemen niet in het voorliggend veld kunnen worden opgevangen, moeten kinderen en jongeren zoveel mogelijk in ambulante setting worden geholpen. Wanneer dat niet mogelijk is, vinden we het belangrijk dat zij in een huiselijke, gezinsgerichte woonvorm terecht komen. Uit het inspectierapport van augustus 2019 is gebleken dat de huidige organisatie van de jeugdbescherming om verbetering vraagt. Samen met de andere gemeenten in Noord-Limburg, maar ook zoveel mogelijk met Midden- en Zuid-Limburg, willen wij hierin stappen zetten. We willen vernieuwende werkafspraken maken, voor zover dat binnen onze invloed ligt. Een voorbeeld daarvan is het samenbrengen van uitvoerende professionals van de lokale toegangsteams van de gemeente, het adviesteam van Raad voor de Kinderbescherming, gecertificeerde instellingen voor jeugdbescherming en jeugdreclassering en Veilig Thuis. De komende periode gebruiken we om een gerichte aanpak uit te werken, die concreet zal worden meegenomen in het programma gezond & actief 2022.

Uit het inspectierapport van augustus 2019 is gebleken dat de huidige organisatie van de jeugdbescherming om verbetering vraagt. Samen met de andere gemeenten in Noord-Limburg, maar ook zoveel mogelijk met Midden- en Zuid-Limburg, willen wij hierin stappen zetten. We willen vernieuwende werkafspraken maken, voor zover dat binnen onze invloed ligt. Een voorbeeld daarvan is het samenbrengen van uitvoerende professionals van de lokale toegangsteams van de gemeente, het adviesteam van Raad voor de Kinderbescherming, gecertificeerde instellingen voor jeugdbescherming en jeugdreclassering en Veilig Thuis. De komende periode gebruiken we om een gerichte aanpak uit te werken, die concreet zal worden meegenomen in het programma gezond & actief 2022.

Rollen en sturing

Stevige ambities die allen gefundeerd zijn op samenhang en met elkaar verbonden zijn. Bovenstaande accenten willen we natuurlijk met een groot aantal partijen uitwerken en realiseren. In deze paragraaf schetsen we daarom welke rol er van ons als gemeente verwacht kan worden en hoe we verder willen sturen op het maatschappelijk domein. We hebben namelijk eerder gezien dat 'de kanteling' en 'de transformatie' van verzorgingsstaat naar participatiesamenleving langzaam en soms moeizaam verloopt.

Daarom hebben we gemeend om in dit kader ook nadrukkelijk aandacht te besteden aan de verschillende rollen die bijdragen aan de wijze waarop we ons kunnen aanpassen aan een immer wijzigende wereld: Samen zijn wij Venlo. Om daarin goed en effectief samen te werken, is het (onder)kennen van elkaars rollen en verantwoordelijkheden belangrijk. Is alles een verantwoordelijkheid van de samenleving? Nee, natuurlijk niet. Is alles dan een verantwoordelijkheid van de overheid? Nee, ook niet. Maar hoe en wat dan wel.

De ontwikkeling van een gezond en actief Venlo dat is gebouwd op vitale gemeenschappen, vraagt om een vernieuwde visie op rollen voor burgers, overheid en maatschappelijke organisaties. Daarbij is het perspectief van waaruit deze rolverduidelijking en -handhaving wordt gedaan van essentieel belang. We maken daarbij gebruik van het in bijlage 4 opgenomen figuur zelfsturing. Op basis hiervan bepalen we samen met betrokkenen welke type rol we vervullen en welke invulling hierbij past. Hiermee beogen we op een efficiënte en passende wijze samen met alle betrokkenen vorm en inhoud te geven aan het hart, kijkrichtingen en de accenten. Zo maken we met elkaar van de verschillende V's van Venlo één centrale V waar we trots op zijn. Namelijk een samenleving waaraan iedereen passend mee doet.

BRONNENLIJST

Bronnen

Naast alle georganiseerde sessies en de input uit eerdere sessies met de gemeenteraad, hebben we veelvuldig van externe bronnen gebruik gemaakt. De voornaamste bronnen en onderzoeken die voor dit beleidskader zijn geraadpleegd zijn de volgende:

- Kadernota Gemeente Venlo
- Programma 'Gezond en Actief'
- Strategische Visie 2040
- Ontwikkelingen omgevingsbeeld Gemeente Venlo
- Rapportage Opiniepijlers, zie bijlage 2.
- Nota Integraal Veiligheidsbeleid (Wij staan voor een Veilig Venlo 2021-2022').
- Sportvisie Gemeente Venlo
- Stadspeiling Gemeente Venlo 2019
- Kennisnet GGD Limburg Noord met o.a. de gezondheidsmonitor voor jeugd en volwassenen/ouderen. vrln.databank.nl
- Gezondheidsmonitor GGD
- Meerjarenbeleidsplan GGD Limburg-Noord
- Regiovisie huiselijk geweld en kindermishandeling
- www.limburgpositiefgezond.nl
- www.degezondebasisschoolvandetoekomst.nl
- Waarstaatjegemeente.nl (CBS)
- www.volksgezondheidszorg.info
- Rapport Sociaal Cultureel Planbureau: Sociaal Domein op Koers? (2021)
- www.alzheimer-nederland.nl
- Rapport Commissie Dannenberg (Van beschermd wonen naar beschermd thuis)
- www.citydealvoedsel.nl/receptenboek

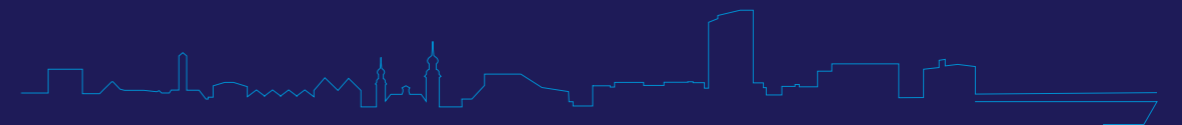
Hieronder is een overzicht van de verschillende in het beleidskader genoemde bijlagen opgenomen:

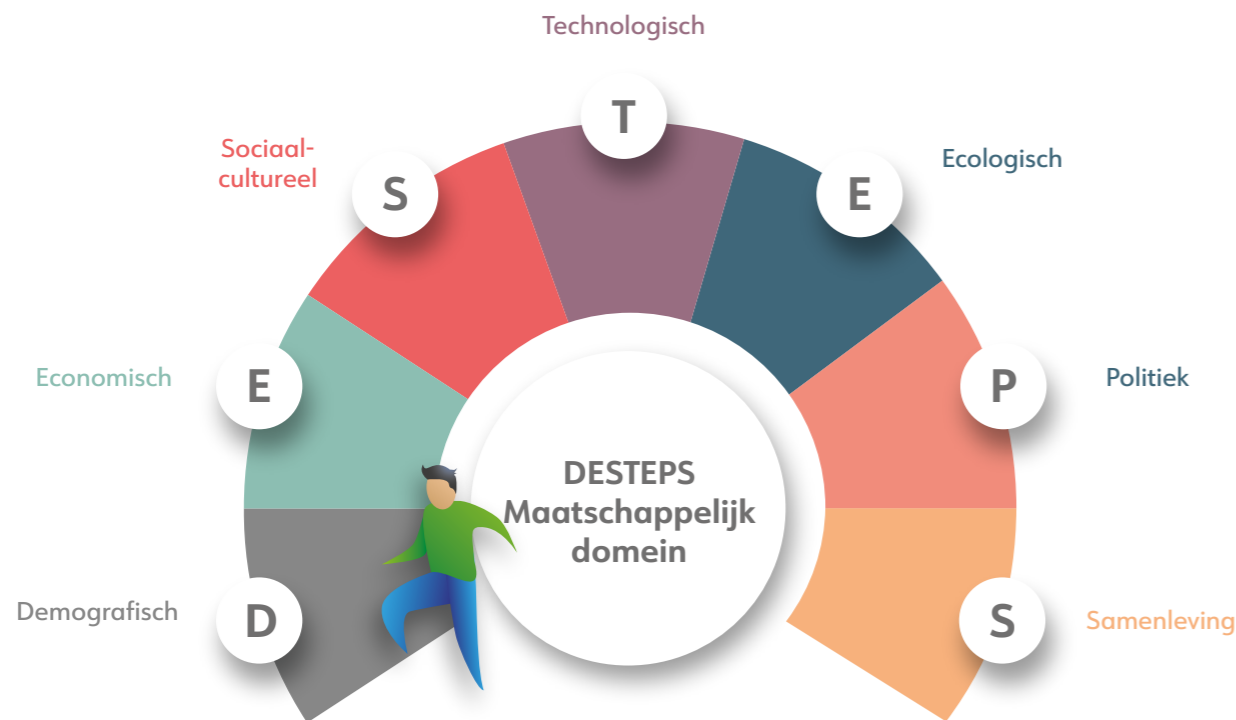
Nummer	Inhoud	Toelichting
Bijlage 1	Venlo in beelden en cijfers: Hoofdstuk2	
Bijlage 2	Opiniepijlers rapport	
Bijlage 3	De kracht van voeding	
Bijlage 4	Rollen gemeente	
Bijlage 5	Wolkenboom uit spiegelsessies	
Bijlage 6	Gezondheidsbeleid	
Bijlage 7	Jeugdplan	
Bijlage 8	Overzicht betrokken partijen bij totstandkoming van dit beleidskader.	

Klik op de bijlage om naar desbetreffende pagina te gaan.

BIJLAGE 1

VENLO IN BEELDEN EN CIJFERS: HOOFDSTUK2

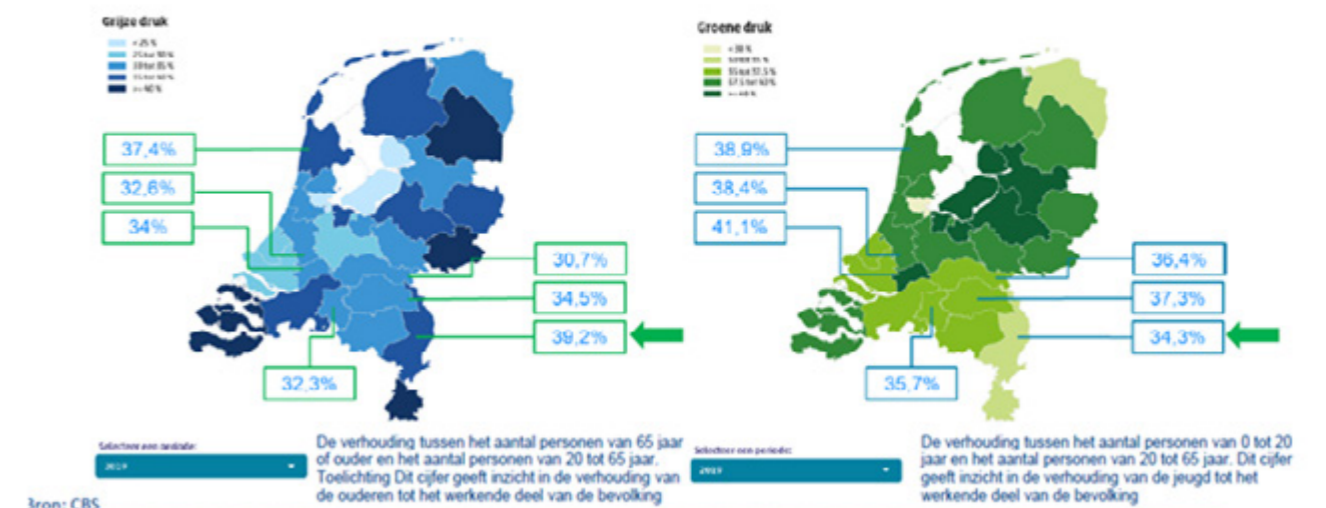
Klik op de letters om naar desbetreffend onderwerp te gaan

Inzicht in onze bevolkingsopbouw³ en -prognoses geeft ons de juiste context en zicht op de vraagstukken en uitdagingen van morgen en overmorgen. De ontwikkeling van het aantal inwoners en hun leeftijd geeft een ruwe indicatie voor het aantal inwoners dat een beroep zal doen op zorg en welzijn. Daarnaast is het een indicator voor het aantal leerlingen in het Venlose onderwijs. Ook de toename van het aantal internationale werknemers kan een substantieel effect hebben op de demografie en onze maatschappelijke opgaven.

Dubbele vergrijzing

Het aantal ouderen in de samenleving neemt snel toe. Daar komt bij dat mensen steeds ouder worden, waardoor de gemiddelde leeftijd steeds hoger komt te liggen. In 2040 zal meer dan een kwart van de Nederlanders 65 plussers er zijn. Binnen de groep senioren is een groeiend aandeel zelfs 80 plussers. We noemen dat 'dubbele vergrijzing'. Deze ontwikkelingen doet zich in Venlo in grotere mate voor afgezet tegen het landelijke gemiddelde (zie figuur 1). In deze infographics van het RIVM is goed zichtbaar wat de vergrijzing betekent voor onze maatschappij, het welzijn van en de zorg voor de oudere generatie(s).

Vergrijzing groot, vergroening laag

Figuur 1: relatief veel ouderen en weinig jongeren in onze regio

³Demografie geeft inzicht in twee voor dit beleidskader belangrijke dimensies:

1. Samenstelling, ofwel de huidige bevolkingsopbouw. Geeft richting aan de huidige wensen en behoeftes van de samenleving.
2. Ontwikkeling, ofwel de toekomstige bevolkingsopbouw. Naast natuurlijke aanwas en sterfte is daarbij het migratiesaldo een bepalende factor.

Wonen en zorg

Vanwege deze dubbele vergrijzing verandert onze woningbehoefte. Daarnaast moeten steeds meer zorgdoelgroepen een plek vinden op de reguliere woningmarkt. Denk aan de afbouw van intramurale woonvormen en -voorzieningen, bijvoorbeeld voor inwoners met een ggz-achtergrond en de toename van het aantal inwoners dat weer 'gewoon' in de wijken zal wonen, met de juiste zorg en ondersteuning thuis. Door al deze ontwikkelingen is het bestaande woningaanbod zowel kwalitatief als kwantitatief ontoereikend.

De opgave ligt dan ook bij het aanpassen van de bestaande voorraad en het toespitsen van nieuwbouw op de toekomstige woningbehoefte.

In 2021 zal een analyse tot stand komen op het gebied van wonen, zorg, welzijn en leefbaarheid in de kernen van Venlo⁴. Deze 'woonzorganalyse' vormt de basis voor prestatieafspraken met al betrokken partijen als basis voor concreet uit te voeren plannen, die vervolgens in de komende jaren tot uitvoering worden gebracht. Omdat er een grote samenhang bestaat tussen de woonopgaven en de opgaven vanuit zorg, welzijn en leefbaarheid worden deze samen opgepakt en wordt de woonzorgvisie een belangrijk onderdeel van zowel het lokale woonbeleid als van het sociale beleid.

Arbeids-)migratie

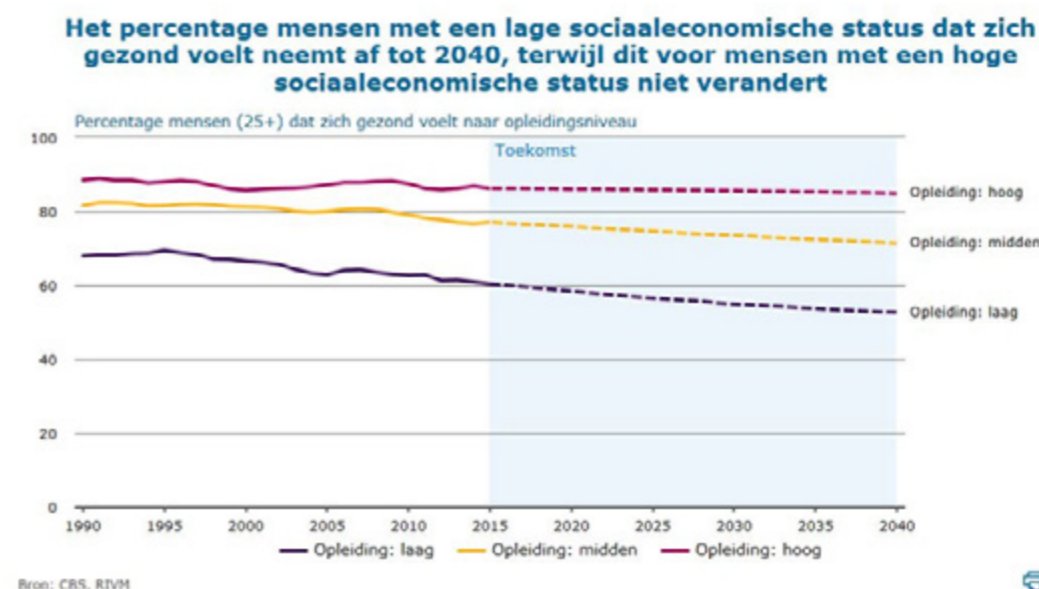
Internationale werknemers hebben een vaste plek in onze gemeenschap en dat zal in de toekomst niet snel veranderen. Veel internationale werknemers die in Nederland werken hebben fatsoenlijk werk, een fijne werkgever en een prettig onderkomen. Tegelijk concludeert de commissie Roemer dat er op sociaal gebied ook negatieve neveneffecten zijn. Sommige werkgevers en uitzenders gaan niet netjes om met internationale werknemers, waardoor problemen ontstaan op gebied van bijvoorbeeld huisvesting of onveilige werkomstandigheden. Tijdens de coronacrisis kwam daar een schadelijke dynamiek bovenop. Internationale werknemers die hun werk verloren, waren daarmee vaak ook direct hun woonruimte en zorgverzekering kwijt. Ze waren aangewezen op noodopvang of kwamen op straat te staan. Een bijeffect van de coronacrisis was dat op pijnlijke wijze een vergrootglas werd gelegd op de kwetsbare positie van internationale werknemers in Nederland (Rapport commissie Roemer, 'Geen tweederangsburgers'). Ook op het vlak van volksgezondheid en zorgbehoefte zijn er specifieke aspecten en vragen die om een brede beleidsmatige blik vragen, net zoals dat voor bijvoorbeeld kenniswerkers het geval is.

⁴Hiermee voldoen we aan de oproep van de Taskforce Wonen en zorg om een analyse te maken van de lokale opgave voor ouderen en andere mensen met een ondersteunings- en zorgbehoefte op het gebied van wonen, zorg, welzijn en leefbaarheid. Het streven is om in lijn met het tijdpad van de landelijke Taskforce in 2021 de woonzorgvisie vast te stellen en prestatieafspraken met alle betrokken partijen te maken.

In dit onderdeel schetsen we de ontwikkelingen op het sociaal economische vlak. Ontwikkelingen over belangrijke thema's in het maatschappelijk domein zoals **armoede, arbeidsmarkt en sociale ongelijkheid**.

Sociale ongelijkheid in relatie tot welzijn en gezondheid

Sociaaleconomische verschillen zorgen voor verschillen in welzijn en (ervaren) gezondheid. Illustratief voor deze ontwikkeling zijn de toenemende gezondheidsverschillen tussen sociaaleconomische groepen (zie figuur 2). De gemiddelde levensverwachting bij geboorte voor mensen met een inkomen in de laagste inkomensklasse ligt momenteel op 77 jaar, tegenover 84½ jaar van de hoogste inkomensklasse. In het rapport 'Van verschil naar potentieel' adviseert de WRR het beleid te richten op het behalen van gezondheidswinst van inwoners in kwetsbare posities.. Voorbeelden zijn mensen die onder de armoedegrens leven, migranten of mensen met chronische aandoeningen.

Figuur 2: Gezondheidsverschillen tussen sociaaleconomische groepen

Sociaal economische status score

De sociaal economische status score (SES) geeft inzicht in de sociale status van een gebied (postcodeniveau). In Venlo blijven een aantal wijken achter. Deze hebben een lage SES-score (figuur 3).

Sociaal economische status 'midden'

Figuur 3: Sociaaleconomische status (SES)

De ontwikkeling van armoede

Armoede en sociaal economische kwetsbaarheid in bredere zin is in Venlo hoger dan gemiddeld. Het grootste risico op armoede ligt bij eenoudergezinnen met kinderen in de basisschoolleeftijd en bij ouderen.

Huishoudens met inkomen 4 jaar of langer tot lage-inkomer

Laaggeletterdheid verhoogt de kans op zowel armoede als schulden. In Venlo ligt het percentage laaggeletterden met 23% beduidend hoger dan in Nederland (18%) of de omliggende gemeenten. Deze zaken houden verband met de bevolkingssamenstelling:

Omschrijving	Nederland	Venlo
Leeftijdopbouw: 45 jaar of ouder	45%	50%
Opleidingsniveau: 19 – 65 jaar: maximaal mavo of lbo	29%	39%
Non-participatie arbeidsmarkt	16%	18%
Land van herkomst: allochtonen (westers en niet-westers)	21%	27%

S= SOCIAAL

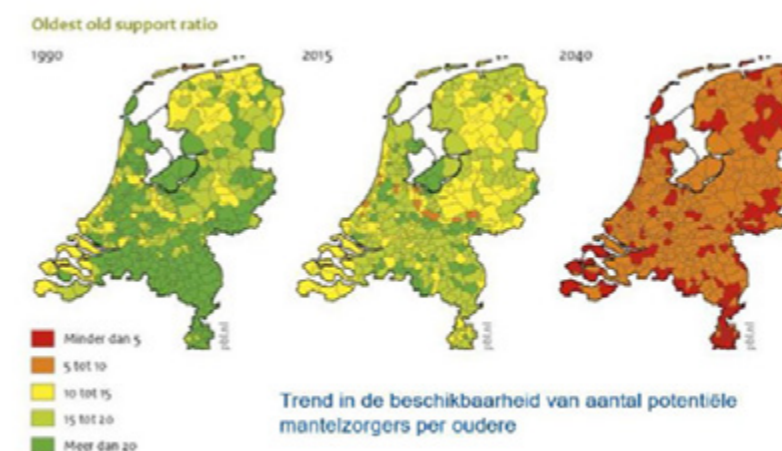
De **druk op de zorg**, landelijk en lokaal, neemt de komende jaren verder toe. Door de dubbele vergrijzing neemt de druk op zowel de formele als de informele zorg toe. **Chronische aandoeningen** zoals **dementie** komen daardoor steeds meer voor en veel mensen hebben bovendien meerdere aandoeningen tegelijk. **Welvaartsziekten** spelen een belangrijke rol in de toenemende ziektelast. Bij **jongeren** zien we een sterke toename in de ervaren **Mentale druk op het leven**. Door al deze maatschappelijke ontwikkelingen neemt zonder ingrijpen de zorgvraag verder toe onder jong en oud. Tegelijk signaleren we steeds meer innovatieve, sociale oplossingen in de preventieve sfeer. Ook lijken meer mensen en organisaties zich **bewuster** te worden van het belang van **vitaal zijn en blijven**.

Groeiend beroep WMO/Ouderenzorg

De vraag door met name ouderen naar huishoudelijke verzorging, collectief aanvullend vervoer en begeleiding aan huis groeit. Kortom, het aantal inwoners dat hulp vanuit de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) nodig heeft, neemt de komende jaren fors toe. Dit leidt gemiddeld tot een verwachte jaarlijkse stijging van 7% van de Wmo-kosten per gemeente⁵. Ook in de Wlz (Wet langdurige zorg) zullen de kosten zonder ingrijpen fors toenemen.

Beschikbaarheid mantelzorg

Bij het opvangen van deze groeiende druk op voorzieningen spelen mantelzorgers een belangrijke rol. Zij kunnen namelijk deze druk verminderen. Figuur 4 laat echter zien dat de beschikbaarheid van mantelzorgers ten opzichte van het aantal ouderen gaat dalen en daardoor de druk op hen naar verwachting toe zal nemen.

Figuur 4: beschikbaarheid mantelzorg (Planbureau voor de Leefomgeving)

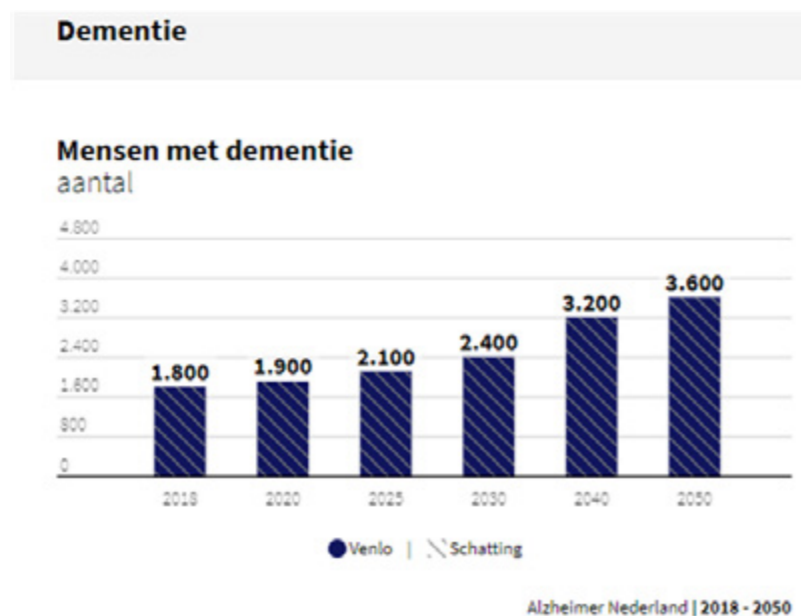

Méér mensen met chronische ziekten in relatie tot leefstijl

Het aantal Venlose inwoners met een chronische aandoening ligt boven het regionale en landelijke gemiddelde. Zo had in 2016 al 55% van de ouderen van 65 plus één of meerdere aandoeningen, terwijl het regionaal gemiddelde 49% was (GGD gezondheidsmonitor 2016). Leefstijl en de kwaliteit van de sociale en fysieke omgeving hebben een behoorlijke invloed op de gezondheid. In de laatste volksgezondheidsverkenning (2018) becijferde het RIVM dat bijna 20% van de ziektelast in Nederland wordt veroorzaakt door ongezond gedrag. Vaak voorkomende aandoeningen (o.a. hart- en vaatziekten, diabetes, kanker) kunnen dus vaak ook voorkómen worden. Dit heeft potentieel grote positieve effecten op de (ervaren) kwaliteit van leven en participatie in de samenleving.

Méér ouderen met Dementie

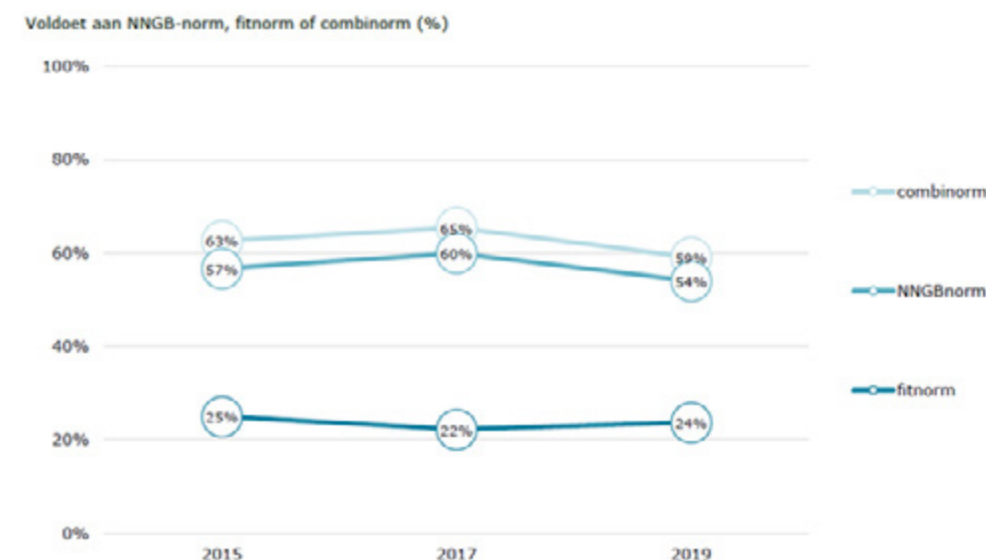
Dementie heeft een grote invloed op zowel het gebruik van Wmo en welzijnsvoorzieningen als voorzieningen uit de Wlz. Belangrijk is dat de meeste inwoners met dementie gewoon thuis wonen. Het zo lang mogelijk participeren en zelfredzaam zijn is gebaat bij een sociale benadering van dementie in de buurten en wijken. Daarmee blijft de kwaliteit van leven beter geborgd en kan de verwachte druk op verschillende voorzieningen beheersbaar blijven.

Figuur 5: Ontwikkeling inwoners Venlo met dementie (tot 2040, in absolute aantallen)

Voldoende bewegen

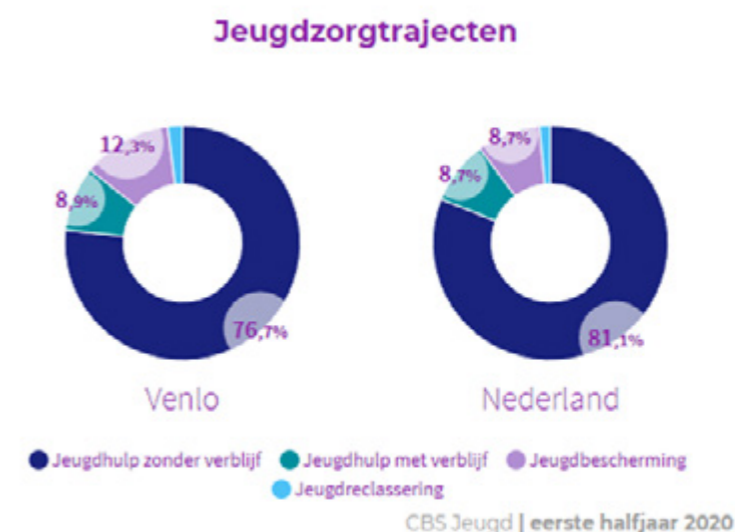
Uit de meest recente stadspeiling blijkt dat het aandeel inwoners dat voldoet aan de meest gehanteerde normen van TNO (zie figuur) voor bewegen is afgenomen sinds 2017. Diverse maatschappelijke ontwikkelingen werken deze daling in de hand, zoals het aantal chronisch zieken en sociale media. De daling is met name te zien onder jongeren tussen de 18 en 29 jaar dat voldoet aan de NNGB-norm (60% in 2017 en 51% in 2019) en de combinorm (68% in 2017 en 57% in 2019). Ook het aantal 55-plussers dat aan de NNGB-norm voldoet, is gedaald van 60% naar 54%

Figuur 6: Ontwikkelingen beweegnorm

Welzijn van kinderen en jongeren

Het merendeel van de Venlose jeugd voelt zich gezond (86%) en 84% geeft aan meestal (zeer) gelukkig te zijn. Wanneer kinderen en jongeren goed in hun vel zitten kunnen zij hun talenten en kwaliteiten beter gebruiken om mee te doen in de maatschappij. Dit verkleint de kans op problemen, en daarmee ook de kans op de noodzaak om jeugdhulp in te zetten. Zoals in onderstaand figuur te zien is, is het aandeel Venlose jongeren dat zwaardere vormen van jeugdhulp krijgt vergeleken met het landelijk gemiddelde hoog.

Figuur 7: Jeugdzorgtrajecten

Uit cijfers van het CBS (2019) blijkt daarnaast dat 8% van de Venlose jeugdigen in de bijstand leeft, tegenover het landelijk gemiddelde van 6%.

In de GGD Gezondheidsmonitor geeft 5% van de jongeren dan ook aan dat zij thuis moeite hebben met rondkomen. Een kwart van de jongeren heeft een scheiding van hun ouders meegemaakt en 10% groeit op in een eenoudergezin.

In Venlo krijgt ruim een derde van de leerlingen een havo- of vwo-advies (36%). Dit is in vergelijking met de rest van Nederland (46%) laag. Daarnaast zijn er in Venlo meer leerlingen met een migratieachtergrond (20,1% tegenover 18,6%).

Gesprekken met partners wijzen uit dat er in recente jaren ontwikkelingen worden gesignaleerd die een toenemende psychische belasting veroorzaken, zoals de ervaren maatschappelijke prestatiedruk, de rol van sociale media en de effecten van de coronacrisis en de lockdown. Dit kan zorgen voor toenemende stress onder jongeren, en brengt een groter risico op depressies, eenzaamheid en slaapproblemen met zich mee. Gebleken is dat onder invloed van de lockdown kinderen en jongeren (8-18 jaar) zich minder gezond voelen dan in 2018. Zo voelen meer jongeren zich somber (+10%), hebben ze meer angstklachten (+15%) en zien we een verdubbeling van jongeren met ernstige angstklachten. (Ministerie van VWS, 12 februari 2021, Kamerbrief steunpakket sociaal en mentaal welzijn)

T= TECHNOLOGISCH

Dankzij technologische ontwikkelingen is er sprake van een continue verbetering van productiemethoden en innovaties. Het gevolg hiervan is dat ook zorg en ondersteuning goedkoper en beter kan. De voornaamste ontwikkeling worden hier daarom belicht.

ehealth en zelfmanagement

eHealth gaat over digitale toepassingen in de zorg en ondersteuning: het gebruik van informatie- en communicatietechnologie ter ondersteuning of verbetering van de gezondheid en de dienstverlening aan de inwoner. Patiënten en artsen kunnen op afstand diagnoses stellen, uitslagen communiceren en informatie uitwisselen. Denk aan het online doorgeven van bloedstollingswaarden door patiënten, videocontact met een maatschappelijk werker, domotica, tele-consultatie tussen jeugdzorgwerkers en tele-monitoring van patiënten met chronische aandoeningen. Dit draagt bij aan betaalbare, toegankelijke en kwalitatief goede ondersteuning en leidt tot meer kansen voor zelfmanagement en eigen regie voor patiënten. Omdat nieuwe werkwijzen iets vragen van ons aanpassingsvermogen zoeken gemeenten naar manieren om laagdrempelig met inwoners in contact te komen, *bijvoorbeeld via het kennisloket thuis in blijvende zorg.*

Versnelling zorg in en om huis door corona

De coronacrisis maakt organisaties én medewerkers noodgedwongen meer wendbaar en flexibel. Ook in zorginnovatie is een grote vernieuwingsslag zichtbaar. Denk bijvoorbeeld aan de versnelde introductie van beeldbellen en speciaal omgebouwde bouwketen waar ggz-cliënten hun naasten veilig kunnen ontmoeten.

Klimaat en duurzaamheid zijn als thema niet meer weg te denken in onze samenleving. Daarom stellen we deze centraal voor de verbinding van ecologische doelen met het maatschappelijk domein.

Klimaat en de energietransitie

Net als onze zorg verandert ook het klimaat in een snel tempo. Ook dat raakt onze stad en haar inwoners. Duurzame oplossingen kunnen hand in hand gaan met doelen en ambities in het maatschappelijk domein. Een actueel voorbeeld is de [ecologische stadstuin in Venlo-Zuid](#). Duurzaamheid en vergroening gaan hier hand in hand met meer ontmoeting, sociale cohesie, educatie, veiligheid én duurzame en gezonde voeding.

De energietransitie brengt ook andere maatschappelijke vragen mee, zoals: hoe ga je met een laag inkomen de gewenste verduurzaming van je woning organiseren?

Hoe verbind je de energietransitie aan werkgelegenheidskansen?

Voor het maatschappelijk domein betekent steeds heviger weersinvloeden (hitte, storm, regen) ook een toenemend risico voor ouderen en mensen met een kwetsbare gezondheid.

(voor nadere duiding op dit thema, zie ook de kadernota / omgevingsanalyse)

Decentraliseren of toch anders?

De decentralisaties gingen in 2015 gepaard met veel verwachtingen en doelen. Zo zouden gemeenten beter maatwerk kunnen bieden en integraal kunnen werken, leidend tot efficiëntere en effectievere dienstverlening. Uiteindelijk zou dit moeten resulteren in meer participatie van burgers, een zorgzame samenleving en een helder en houdbaar stelstel. Recent is door het [SCP](#) gesteld (rapport: Sociaal Domein op koers?) dat we deze verwachtingen moeten bijstellen. Daarbij is het voor een goede werking van het maatschappelijk domein van belang om de verwachtingen uit 2015 te herwaarderen, oftewel zijn ze anno 2021 nog wel reëel?

Hierbij wordt ook gekeken naar de schaalgrootte waarop taken op het gebied van Jeugd, Wmo en Participatie georganiseerd worden. Afgelopen jaren was het credo het overbrengen van landelijk of provinciaal georganiseerde taken naar gemeenten. Momenteel is hierin een kentering te zien waarbij voor bijvoorbeeld verschillende jeugd(zorg) taken wordt gekeken of deze taken voortaan op regionaal niveau georganiseerd zouden moeten worden in plaats van gemeentelijke niveau. Ook bij andere gemeentelijke taken wordt de komende tijd de discussie over schaalgrootte gevoerd.

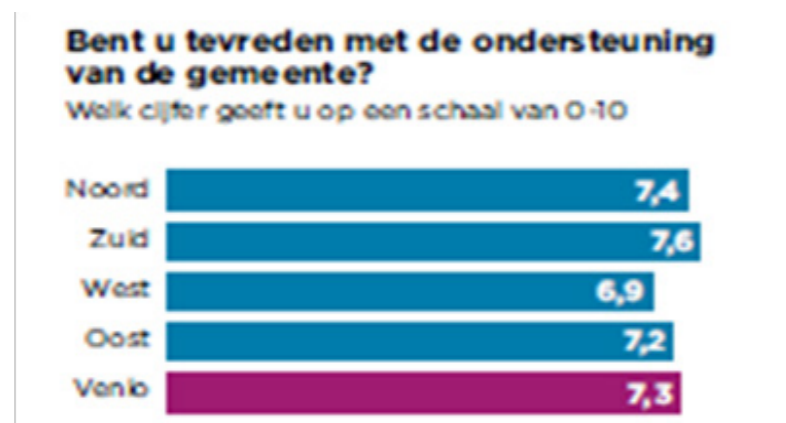
In tegenstelling tot bovenstaande ontwikkeling zal vanaf 1 januari 2022 nog wel de reeds ingezette doordecentralisatie (Van centrumgemeente Venlo naar de regiogemeente in Noord- en Midden Limburg) van Beschermd Wonen worden afgerond. Mogelijk volgt op een later moment een aantal andere Wmo taken waaronder de maatschappelijke opvang. Binnen de publieke gezondheid speelt een discussie over intensivering en het steviger en concreter vastleggen van gemeentelijke taken en verantwoordelijkheden.

Een belangrijk onderdeel van dit beleidskader is de rol van onze inwoners. Naar de vraag 'hoe onze inwoners kijken naar het maatschappelijk domein' is door de Opiniepijlers onderzoek gedaan, welke als bijlage (zie bijlage 3) is opgenomen.

Tevredenheid ondersteuning

Uit dit onderzoek komt naar voren dat over het algemeen onze inwoners – met name de inwoners met een voorziening - tevreden zijn over het niveau van sociale voorzieningen en dienstverlening (zie figuur 8).

Figuur 8: Tevredenheid ondersteuning van de gemeente Venlo

In de gesprekken komt naar voren dat wijk- en dorpsbewoners doorgaans betrokken zijn bij hun omgeving en ook wel de interesse hebben om bijvoorbeeld mee te praten over leefbaarheid en welzijn. Wat er voor nodig is om daadwerkelijk voor de wijk aan de slag te gaan is voor respondenten onduidelijk. Wat kunnen we doen? Bij wie moeten we zijn? Veel respondenten hebben drukke banen en andere bezigheden; ze willen best iets doen voor de buurt maar zullen niet zelf op zoek gaan. Dat er wijk- en dorpsbewoners actief zijn is wel bekend, maar wat ze precies doen, is voor de meeste respondenten onduidelijk.

Verantwoordelijkheid oplossing

Wel is een groot deel van de inwoners het eens met de stelling dat zij zelf eerst verantwoordelijk zijn voor het vinden van een oplossing voor een probleem (zie figuur 11).

Figuur 9: Verantwoordelijkheid oplossing

Verder komt uit dit onderzoek naar voren dat de energie en potentie voor meer samen er wel is. In de Venlose buurten en kernen is de bereidheid groter dan gemiddeld om een ander ondersteuning te bieden of iets voor de samenleving op te zetten. Vraag die dan door de inwoner wordt gesteld is wie daar het initiatief toe neemt. Op een groep proactieve inwoners na (CBS-onderzoek: ongeveer 10% in Nederland) gaan inwoners vrijwel niet zelf aan de slag met nieuwe initiatieven voor participatiegerichte activiteiten. Inwoners van de gemeente Venlo missen een prikkel; ze hebben meestal geen idee waar te beginnen (ze missen buurtkrantjes, nieuwsbrieven en ervaren dat op de gemeentelijke websites niet alles is te vinden, zoals de gemeente zegt). Het ligt voor de hand dat de gemeente de aangewezen partij is om het grote vliegwiel de goede kant op te gaan laten draaien, niet om alles zelf te doen maar wel om een proces op gang te komen, mensen te betrekken en vervolgens te faciliteren. In het volgende hoofdstuk gaan we hier nader op in.

Herijking sociaal domein Venlo

In september 2020 hebben 1169 inwoners van de gemeente Venlo hun mening gegeven over het sociaal domein in de gemeente. In voorbereiding is een nieuw beleidsplan sociaal domein waarvoor de gemeente onder andere input zoekt bij de inwoners van de gemeente Venlo.

Inwoners van de gemeente Venlo worden goed. Ze waarderen het woongedoe met een 7,7

Wooncijfer Venlo

• voorzettingen (decht) in de buurt fine meent, terug of basis omringing gezellig
 • goed omnod, buurt was leuk en roets
 • zierf, overal hangen, gemiddeld, dringbaar, basist, handeling

Thuis voelen in Venlo

De helft van de inwoners weet dat de gemeente een beleid voert zodat mensen zich thuisvoelen. Ze oordaan daar in het algemeen ook positief over. Deelst zijn de inwoners zeker over de onderlinge banden in de eigen buurt. Daar worden hand- en spandiensten verleend en helpen ze elkaar op allerlei manieren. Daar liggen kansen voor de gemeente Venlo door deze crisis groter te maken. Slap voor stap.

Stelling: Ik heb de indruk dat alle inwoners van Venlo zich hier wel thuisvoelen. Maakt niet uit tot welke groep je behoort: jong, oud, mensen met een handicap of een migratie-achtergrond.

Wat is uw mening?

Vitaal Venlo

In alle wijken en dorpen van de gemeente Venlo zijn inwoners gemogen om hun handen uit de mouwen te steken voor de wijk of buurt. De helft van de mensen die hun mening hebben gegeven wil samen met de buien aan de slag, waaraan een deel (20 procent) aanget daaraan af te maken zijn vanwege tijdgebrek. Veel inwoners geven aan dat ze best wel willen doen, ondanks een drukke baan en een druk gezinleven. Alleen is hen onduidelijk wat er wordt gevraagd in de wijk, en wat er van hen wordt verwacht. De energie is er, leven ook zeker samen onder inwoners. Ze wachlen alleen op lemand of een instantie die het voortouw neemt.

Ziet u in uw buurt mogelijkheden om samen met uw buurtgenoten meer voor elkaar te betekenen?

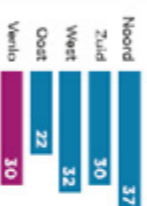
(Groen ondermond, oppassen op de kinderen, lampen ophangen voor de buien, boodschappen, activiteiten)

In dat lijkt me wel wat %

Ik neem deel aan de volgende activiteiten

Verenigingen

Mansoon %

Niet van toepassing

Inwoners met een sociale voorziening

Een op de vijf inwoners van de gemeente Venlo heeft een sociale voorziening (bijvoorbeeld huishoudelijke hulp, werkloosheidsuitkering, laagdruid). De inwoners die hebben deelgenomen aan dit onderzoek waarderen de ondersteuning van de gemeente met een

7.3

Ze zijn vooral positief over de snelheid waarmee ze worden geholpen, ook geven inwoners aan dat ze meer begeleiding op prijs stellen.

Bent u tevreden met de ondersteuning van de gemeente?

Welk cijfer geeft u op een schaal van 0-10

De gemeente wil ondersteuning in de toekomst betaalbaar houden.

Waar zou u voor kiezen als dat niet mocht lukken en de gemeente moet bezuinigen op ondersteuning?

Ik kies voor meer betalen / ik kies voor minder regels en minder hulp

Sociale veiligheid

Inwoners van de gemeente Venlo waarderen sociale veiligheid met een

7.3

Dit cijfer geven ze vooral aan de directe buurt, maar er zijn ook wijken in Venlo waar veel inwoners kritisch reageren op overlast elders in de wijk, met name vanwege drugsmisbruik, hangjongeren en alcoholgebruik.

Wat zeggen inwoners?

- Een groot deel van de inwoners zou graag meer toezicht zien.
- Een deel van de inwoners is met buien aan de slag gegaan met een buurt-wijk, goed hang' en sluitwerk en camera's. Ook overleg met de gemeente wordt genoemd. In meerdere wijken heeft deze werkwijze resultaten opgeleverd.
- Zulk samenwerking in de buurt blijft een goed startpunt voor meer sociale veiligheid.

Veiligheid in de buurt

Welk cijfer geeft u op een schaal van 0-10

Stelling: Ik zou best iets meer belasting willen betalen voor een veiliger buurt?

mee eens / niet mee eens %

OPINIE PIJLERS
in gesprek met bewoners

Infographic: Louman & Fée, Nijmegen

BIJLAGE 2

OPINIEPIJLERS RAPPORT

rapportage opniepijlers in apparte bijlage toegevoegd.

BIJLAGE 3

DE KRACHT VAN VOEDING

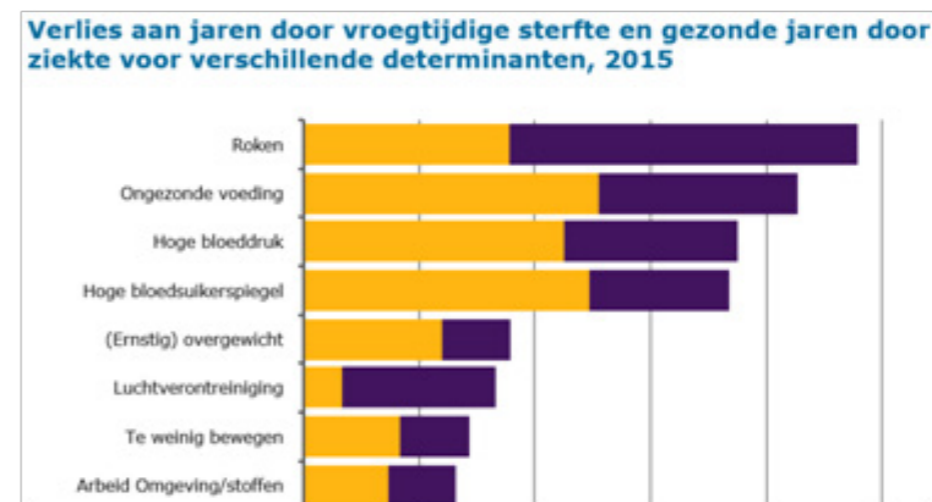
Waarom dit accent?

hieronder vindt u een nadere uitwerking van het accent 'De kracht van voeding'

Voeding *verbindt mensen* en culturen; eten is bij uitstek een sociale activiteit. Het is overal om ons heen en onmisbaar. Het is daarmee diepgeworteld in onze fysieke én sociale leefwereld. De impact op mens en maatschappij is zeer groot en lijkt enkel toe te nemen. Ook de relatie die onze stad en de (gezondste) regio heeft met voeding, is meer dan alleen gebaseerd op consumptie en productie. Het dient allerlei sociale doelen en positieve waarden die we met dit accent kunnen versterken.

De kracht van voeding

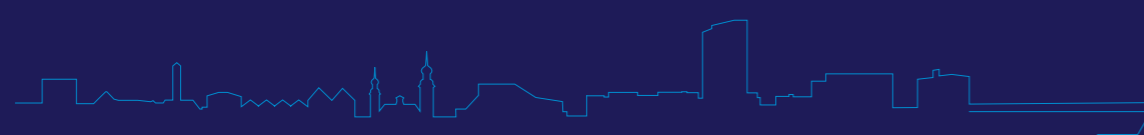
Een samenleving die de positieve kracht van voeding benut is vitaler. Die kracht kent vele gezichten. Voedsel festivals verrijken het culturele karakter van de stad en steeds meer bedrijven verkennen *samen* baanbrekende voedselinnovaties op de Greenport campus, voor zowel bedrijfsleven als inwoners. In onze wijken *vinden* ondernemende bewoners elkaar wekelijks rond het thema: samen koken in het dorps huis of bij de vereniging, moestuinieren, of vrijwilligerswerk bij de voedselbank. Op al deze manieren zijn we gebaat bij het samen genieten van goede voeding. Desondanks vormt onze voedselomgeving en eetgewoonte anno 2021 een risico voor onze volksgezondheid, zoals in de figuur hieronder te zien is. Vanzelfsprekend is dus de inzet van voeding voor een *vitale manier van leven* en voor de aanpak van overgewicht en welvaartsziekten

Figuur 1 ongezonde voeding belangrijke determinant van (ervaren) ongezondheid en sterfte (RIVM, 2015)

Wat willen we gaan doen?

We zetten in op de kracht van voeding. We stellen voeding centraal in een inclusieve agenda, die sociale kansen van voedsel bundelt. De vele bestaande initiatieven vormen de basis die we verder versterken. Als gemeente willen wij die initiatieven verder brengen.. We willen eraan bijdragen dat nieuwe initiatieven gemakkelijker van de grond kunnen komen en elkaar weten te vinden. Als beleidsambitie kan de 'Venlose voedselagenda' worden samengesteld via een aantal ingrediënten (of: pijlers), die invulling geven aan verschillende zaken.

Pijler 1: Een gezonde(re) en uitnodigende voedselomgeving voor onze kinderen

Kinderen leren over wat voeding is, waar het vandaan komt en een voedselomgeving die uitnodigt tot het maken van evenwichtige gezonde(re) keuzes.

(zie kader met praktijkvoorbeeld) Voorbeelden: fysieke voedselomgeving in- en rond scholen, belevingsgerichte praktijkeducatie, gezonde basisschool van de toekomst,

“De gemeente zou zich kunnen inzetten voor gezond eten op scholen en dat er niet vlakbij school ongezonde snacks te halen zijn.... Ook kunnen ouderen gestimuleerd worden om meer gezond te eten”

(Rapport Opiniepijlers blz. 48)

Praktijkvoorbeeld: de Gezonde Basisschool van de Toekomst

Dit programma biedt een gestructureerd dagritme voor kinderen op de basisschool met voldoende onderwijstijd, sport, bewegen, spelen en aandacht voor voeding, waardoor zij een betere fysieke, emotionele en intellectuele groei doormaken. Bewezen is dat het dergelijk dagritme meer rust brengt en bijdraagt aan een verbetering van het cognitief presteren en of zo stress bij zowel kinderen als ouders weggenomen wordt. Het programma investeert extra in kinderen met achterstanden. Het gezamenlijk nuttigen van een schoollunch inclusief educatie over voeding is een centraal onderdeel in de aanpak.

Pijler 2: Goede voeding: haalbaar en betaalbaar voor elke Venlonaar (armoedebeleid)

Toegang tot (en kennis over) goed voedsel is niet altijd vanzelfsprekend. Zo heeft armoede een grote invloed op voeding. Voeding zou voor iedereen laagdrempelig en betaalbaar moeten zijn. Of je arm of rijk bent, zou niet de keuze van je voedsel mogen bepalen. Ook dat is sociale inclusiviteit.

Denk aan: cursussen goedkoop gezonde voeding, een handige afgeprijsd app het Limburgs Offensief Food (LOF) of dit recente initiatief voor de voedselbanken

Praktijkvoorbeeld: In diverse gemeenten werken voedselbanken samen met het onderwijs, ggd en bedrijfsleven aan een beter aanbod op maat, scholing en minder voedselverspilling. Dit doen ze o.a. door smakelijke en eenvoudige recepttips - in diverse talen - en bijbehorende lokale, zelf verbouwde versproducten toe te voegen. Tevens een (gratis) kookworkshop van een bekende kok, voor wie dat wil.

Pijler 3: Duurzame en lokaal geproduceerde voeding

Daar waar we aan de slag gaan, willen we dit zoveel mogelijk lokaal en duurzaam doen en in samenwerking met het Beleg van Venlo. Denk aan het voedselbos Velden, de Stadstuinderij, buurtmoestuinen, schooltuinen op het Venlose basisonderwijs en meer.

Pijler 4: Voedsel verbindt: Eten als middel voor sociale participatie & ontmoeting in de buurt

In ons streven naar laagdrempelige en aantrekkelijke ontmoetingsplekken, zijn activiteiten rond voeding een katalysator. In de aanpak van eenzaamheid en isolement een beschermende factor. Voorbeelden zijn: stadslandbouwprojecten, dagbestedingsactiviteiten

“Velen zijn ook enthousiast over sport, beweging en een gezond eetpatroon. Als hier in de wijk aandacht voor zou zijn, dan zou de helft van de respondenten wel mee willen doen”

(Rapport Opiniepijlers blz. 20)

Pijler 5: Voeding als medicijn inzetten binnen bewezen effectieve interventies

In deze benadering is voeding – samen met aspecten als beweging, mentale coaching, slaapritme en bestaanszekerheid - een onmisbaar onderdeel van een integrale en op het individu gerichte benadering. Deze benadering zet in op een aantoonbare, duurzame leefstijlverbetering dankzij het groepsgericht toewerken naar een duurzame gedragsverandering. Resultaat is een hogere levenskwaliteit, minder zorgbehoefte en meer participatie.

“Stap af van het beeld dat alleen verwacht wordt dat je je burens gaat ondersteunen. Je inzetten voor het groen in de buurt is net zo goed participatie”

- quotes uit één van voorbereidingsessies

Receptenboek Voeding

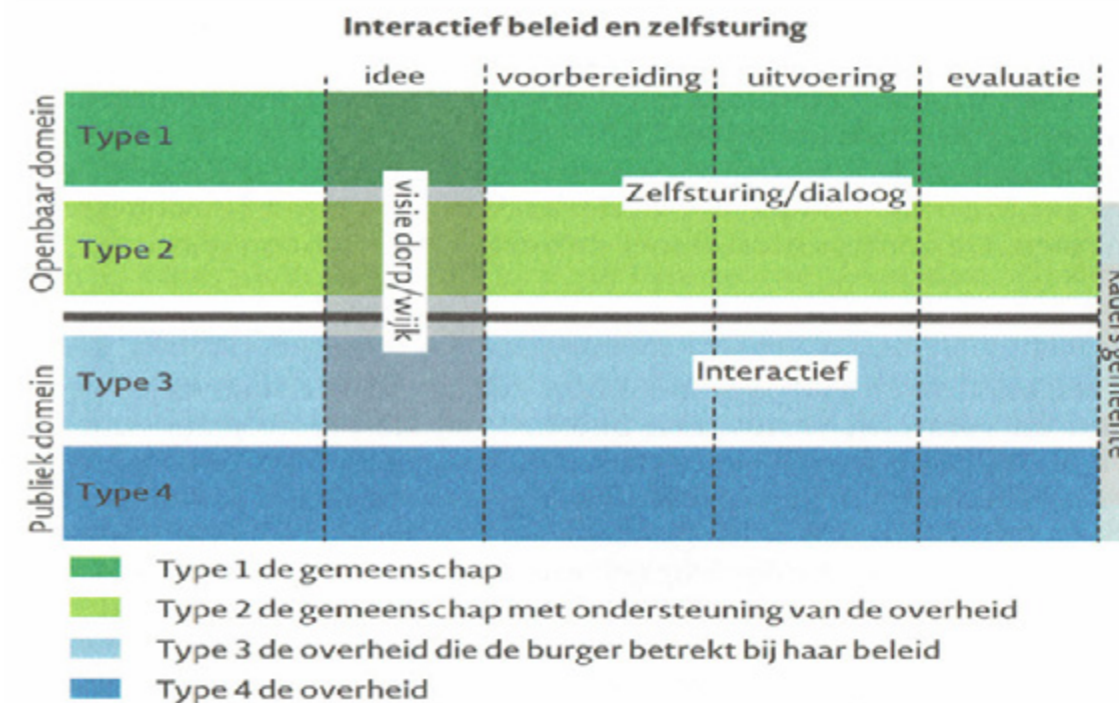
Gemeente Venlo participeert sinds 2017 in een landelijk kennisnetwerk onder de noemer Voedsel op de stedelijke agenda. Eén van de opgeleverde resultaten is *dit receptenboek* met verhalen en voorbeelden van lokale oplossingen voor voedseluitdagingen. Er zitten tal van 'kant en klare' initiatieven bij die bijdragen aan diverse van bovenstaande pijlers.

BIJLAGE 4

ROLLEN GEMEENTE

Ter ordening en inspiratie van hoe we in ons maatschappelijk beleid de verschillende rollen kunnen definiëren en inzetten, maken we allereerst het onderscheid tussen het publieke domein en het openbare (sociale) domein. In het publieke domein zijn vooral de overheid en maatschappelijke organisaties 'in the lead', terwijl in het openbare domein burgers in de stad, de dorpen, de wijken de initiatiefnemer zijn voor het werken aan een leefbare gemeenschap. In schema kan dit als volgt worden weergegeven:

Type 1 omvat de processen en ontwikkelingen waarbij de burgers de leidende actoren zijn. Bij deze processen hebben overheid en maatschappelijke organisaties **geen rol**. Denk aan de buurtbarbecue, het straatfeest, burenhulp, informele zorg enzovoort.

Bij type 2 zijn eveneens de burgers aan zet, maar spelen overheid en maatschappelijke organisaties een **ondersteunende rol**. Denk hierbij aan het opzetten van dagvoorzieningen, eetpunten, buurthuizen, verduurzaming van de omgeving, enzovoort.

Type 1 en 2 vormen samen het openbare domein. Alle processen in typen 1 en 2 spelen zich af in de leefwereld van de burgers die met elkaar een gemeenschap vormen. Dit is het openbare domein van de samenleving. De zelfsturing hierin is communicatief van aard, vindt plaats tussen burgers onderling, eventueel ondersteund door overheid of maatschappelijke organisaties en is gericht op overeenstemming: "Wie het beter weet, mag het zeggen en is niet de baas" zou een slogan kunnen zijn bij deze vorm van communicatie.

Type 3 omvat processen en ontwikkelingen waarvoor de overheid verantwoordelijkheid draagt en waar burgers via interactief bestuur worden betrokken bij vormgeving van de inhoud (participatie). Denk aan ruimtelijke ordening, stadsontwikkeling enzovoort. Communicatie met burgers is gericht op resultaat.

Type 4 tenslotte omvat processen waar de overheid exclusief verantwoordelijk voor is. En waar zelfs sprake is van 'gelegitimeerd autoritair handelen' door de overheid. Denk aan diverse wetgevingen en de handhaving daarvan (veiligheid).

Typen 3 en 4 vormen samen het publieke domein. Processen spelen zich af in de systeemwereld van de overheid, waar door middel van interactief bestuur de burger wordt betrokken in het overheidshandelen. De communicatie met de burger is gericht op resultaat.

Nadere toelichting

Waar de benadering van focus op de eigen verantwoordelijkheid van de burger en de inwoner primair stoelt op de gedachte dat de overheid het niet meer alleen kan doen en betalen, zal de uit die oriëntatie voortvloeiende interactie vaak paradoxaal blijken: communicatie beperkt zich vaak tot voorlichting en burgers zijn vaak het sluitstuk van een veranderingsproces. Interacties beperken zich vanuit de overheid veelal tot aan de samenleving gevraagde bijdragen op overheidsinitiatieven: er wordt niet zozeer samen beleid gemaakt, maar de samenleving en burgers wordt gevraagd een bijdrage te leveren aan overheidsbeleid.

Een meer op gelijkwaardigheid en rolzuiverheid geënte oriëntatie voor het openbare domein, kenmerkt zich door een oriëntatie op de driehoek burgers-overheid-maatschappelijke organisaties die burgers de ruimte geeft om autonoom na te denken over de toekomst van hun eigen leefomgeving, wijk of dorp, en om deze 'dromen' te vertalen in plannen, manieren van omgaan met elkaar. De rol van de overheid verschuift van bepalend naar faciliterend, soms ondersteunend, soms regisserend. Belangrijk hierbij is wel dat deze oriëntatie van alle betrokkenen ook vraagt om opoffering: belangeloze inzet van iedereen om te werken aan een meer leefbare samenleving.

Het geloof in een door de overheid maakbare samenleving is niet meer. Daarentegen zien we misschien wel eerder het tegenovergestelde: hoewel de overheid steeds luider het actieve burgerschap promoot, is er in de praktijk (ook) vaak sprake van onverschilligheid, controle of overname.

Onverschilligheid uit zich in het ontlopen van verantwoordelijkheid, in het gebrek aan erkenning van nieuwe ontwikkelingen, of in het niet zien van bijdragen van de bijdragen die burgers leveren aan de leefbaarheid in dorp en wijk.

Controle blijkt uit het strikt vasthouden aan procedures in plaats van voor de inhoud te gaan, of uit het (op voorhand) miskennen van zelfstandigheid van de actieve burgers. Te veel controle is een gevolg van het gebrek aan vertrouwen in de burgers.

Overname (door de overheid) van initiatieven die burgers bedacht hebben, tast de autonomie van de initiatiefnemers aan. Ook het bepalen van wat goed is voor individuele burgers valt onder de neiging van de overheid om de zeggenschap van burgers over te nemen.

Om deze vormen van – ook binnen het maatschappelijk domein herkenbare – verwijdering tussen overheid en burgers op te lossen, dienen medewerkers van de overheid nieuwe competenties aan te leren: betrokkenheid, flexibiliteit en zo veel mogelijk 'loslaten'. Het gaat daarbij niet alleen om technische competenties, maar vooral ook om het dichten van de emotionele kloof die tussen overheid en burgers is gegroeid. Terugwinnen van het vertrouwen dus.

Dit geldt overigens niet alleen de overheid maar ook het handelen van professionals van maatschappelijke organisaties.

Door zo'n nieuwe balans in nabijheid en afstand, wordt zelfsturing versterkt: beide partijen respecteren elkaar zonder elkaars verantwoordelijkheid over te nemen. Burgers groeien in hun zelfsturende rol, maar doen dat altijd in communicatie met anderen. Zelfsturing is dan ook een sociale activiteit, je doet het niet alleen maar samen met anderen.

Waar bovenstaande mogelijk te abstract en academisch overkomt, zijn de lessen die we als samenlevingen momenteel aan het leren zijn wellicht duidelijker:

- De toeslagenaffaire maakt pijnlijk duidelijk hoe een op risicobeheersing en controle doorgeschoten overheid haar legitimiteit geweld aandoet, doordat er te weinig oog is voor uitwassen, menselijke maat en redelijkheid. Vrijwel alle betrokkenen, van ambtenarij tot politici, hebben binnen de kaders van wet- en regelgeving gehandeld (en dus vanuit oogpunt van rechtmatigheid niks verkeerd gedaan), maar de publieke verontwaardiging over de effecten van dit handelen en de onderkenning van de onjuistheid daarvan middel het aftreden van kabinet Rutte 3, tonen aan hoe de overheid op dit thema niet met de leefwereld van inwoners in verbinding stond
- De huidige corona-crisis maakt duidelijk dat enerzijds van de overheid in het publieke domein krachtig en (pro-)actief handelen wordt verlangd, maar ook op hoe weinig gezag en vertrouwen diezelfde overheid inmiddels kan rekenen: de vele uitwassen van complotdenkers en rellen lijken symptomatisch voor samenlevingen waarin overheid en inwoners minder op elkaar verbonden zijn.

“Het zou voor bestuurders een ambitie en kernopgave moeten zijn om burgers beter en effectiever te willen bereiken.”

Afkomstig uit de schriftelijke sessie Sociaal Kwetsbaar

“Het Sociaal Domein leeft van de verhalende kracht en niet alleen van de cijfers.”

Afkomstig uit de verdiepingssessie Sociaal Kwetsbaar

“Als gemeente kunnen we actieve inwoners die initiatieven willen organiseren beter faciliteren, o.a. door het eenvoudiger voor hen te maken” – sessie met team Werk november 2020

“Sommige gezinnen vallen tussen wal en schip, om deze gaten te dichten, moet buiten de reguliere kaders gedacht worden.”
- verdiepingssessie kinderen

“de aanwezigheid van ontmoetingsplekken, buurtsupers en huisartsen in de nabijheid maken dat ouderen langer zelfstandig thuis kunnen wonen”
- verdiepingssessie ouderen

“Organiseer meer ontmoetingsplekken voor jongeren”
- verdiepingssessie jongeren

“De gemeente zou ontmoetingsplekken voor jongeren en verenigingen moeten steunen om deze plekken meer bestaanszekerheid te bieden” - verdiepingssessie jongeren

“We denken nog te veel in verschillende groeperingen, maar we moeten investeren

Variëren naar vermogen

“In het samenbrengen van de verschillende groeperingen, hierin moeten we wel rekening houden met diversiteit, die hoeft ons niet te scheiden maar wel onderscheiden.”
- schriftelijke sessie Sociaal Kwetsbaar

“We zullen het eerst over de kwetsbaarheid moeten hebben, willen we de kracht van mensen zichtbaar kunnen maken. En dan kunnen mensen heel veel.” - schriftelijke sessie Sociaal Kwetsbaar

“Wij willen dat inwoners mee kunnen doen en mee doen” – sessie met college, 9 februari

“Ga op zoek naar maatwerk” – werksessie februari

“Verschillen bestaan nu eenmaal, maar ga wel uit van gelijkwaardigheid” – werksessie februari

“Meedoen is niet voor een ieder even gemakkelijk of vanzelfsprekend. Meedoen moet je dan ook stimuleren” – sessie met Adviesraad Sociaal Domein, oktober 2020

“Participatie is breder dan je ‘buren’ helpen. In Venlo zijn veel inwoners actief op het niveau van de stad of gemeente in plaats van

specifiek op een wijk of dorp” – sessie met directie februari

“Met mantelzorg alleen, komen veel mensen er niet”
- sessie met Adviesraad Sociaal Domein, oktober 2020

“Stimuleer kansengelijkheid in wijken en op scholen waar de uitdagingen groter zijn”
- verdiepingssessie kinderen.

Veilig & vertrouwend

“Een inclusieve samenleving [is een samenleving] waarin iedereen gelijkwaardig en volwaardig kan participeren.” - schriftelijke sessie Sociaal Kwetsbaar

“Werken aan een inclusieve samenleving, betekent met elkaar samen leven.” - schriftelijke sessie Sociaal Kwetsbaar.

“V is ook van Volhouden. Soms is er niet direct een oplossing voorhanden, het is dan belangrijk om wel in contact te blijven”
- verdiepingssessie sociaal kwetsbaar

“Goede kans om te zwaluwstarten richting integraal veiligheidsbeleid” – sessie met college 9 februari

“Elkaar vertrouwen betekent ook ruimte bieden en een beetje loslaten. Timmer beleid niet al te veel dicht en denk niet te veel in protocollen” – werksessie februari

“(sociale) veiligheid moet je ook uitstralen richting burger, zoals door voldoende handhaving in de wijk” – werksessie februari

“Goede evenredige spreiding van zorgproblematiek is wenselijk voor sociale veiligheid en woningcorporaties kunnen daarin rol spelen” – werksessie februari

“Er zijn meerdere waarheden, we zien de kengetallen rondom sociale veiligheid namelijk dalen en gelijktijdig zien we een tegenovergestelde beleving daarvan” – sessie met directie februari

“Luister naar en betrek elkaar” – sessie met Adviesraad Sociaal Domein oktober 2020

“De fysieke leefomgeving moet uitnodigen tot contact; dit kan bijvoorbeeld door het plaatsen van bankjes in de buurten op centrale plekken”
- verdiepingssessie ouderen.

“Ouderen hebben ook behoefte aan contacten met andere leeftijds-categorieën. Het zou leuk zijn als ontmoetingsplekken

zich richten op meerdere doelgroepen”
- verdiepingssessie ouderen.

“Vraag aan de inwoners welke activiteiten zij interessant zouden vinden”
- verdiepingssessie ouderen.

“Jongeren moeten beter betrokken worden bij de activiteiten die voor hen worden georganiseerd.”
- verdiepingssessie jongeren.

“Ook de digitale leefwereld van jongeren is een manier om met jongeren in contact te treden” - verdiepingssessie jongeren.

Verbonden & Vindbaar

“Aandacht voor intercultureel contact is nodig om voor specifieke doelgroepen eenzaamheid aan te pakken.” - sessie met Adviesraad Sociaal Domein, oktober 2020

“De autonomie en eigenwaarde van mensen komt meer aan bod zodra je de ruimte krijgt een relatie op te bouwen met mensen. Dat kost vaak tijd”
- verdiepingssessie sociaal kwetsbaar

“Wederkerigheid, niet als verplichting maar om mensen te prikkelen zijn of haar kennis en kunde voor anderen in te zetten.”
- verdiepingssessie sociaal kwetsbaar

“V is Verbinding leggen tussen professionals en de vrijwilligers, dit zorgt voor slagkracht”
- verdiepingssessie sociaal kwetsbaar

“We moeten verbindingen opsporen en [weer] leren onze gemeenschappelijke verantwoordelijkheid aan te gaan, zoeken naar de gezamenlijkheid”
- verdiepingssessie sociaal kwetsbaar

“De V's zien er goed uit en sluiten aan bij mijn verwachtingen”, “mooie basis om verbindingen te leggen naar onze andere richtinggevende documenten, zoals de woonvisie en de samenlevingsagenda” – sessie met college 9 februari

“Een netwerkgerichte benadering is voor jongeren essentieel”
- sessie met Adviesraad Sociaal Domein, oktober 2020

“Bel-cirkels helpen te verbinden en om structuur te behouden” – sessie met Adviesraad Sociaal Domein, oktober 2020

“Er zijn meer verbindingen tussen generaties te leggen, jongeren en ouderen kunnen meer voor elkaar betekenen” – sessie met Adviesraad Sociaal Domein, oktober 2020

“We zijn te weinig zichtbaar in de wijk en zouden daar eigenlijk zichtbaarder aanwezig moeten zijn”
- sessie team Werk november 2020

“Eigenlijk hebben we niet altijd een helder en volledig beeld van wat er allemaal aan voorzieningen is”
- sessie met team Werk november 2020

“Het is belangrijk dat ondersteunende partijen rondom kinderen met elkaar en met de kinderopvang en scholen in verbinding staan.” - verdiepingssessie kinderen

“Het is belangrijk dat men elkaar kent en weet te vinden. Dit ontwikkelt zich in de goede richting.”
- verdiepingssessie kinderen

“Het aanbod aan dagbesteding voor ouderen in de Huizen van de Wijken is goed, maar dit aanbod zou beter richting de burger gecommuniceerd kunnen worden” - verdiepingssessie ouderen.

De rol van de gemeente

“Veel meer bouwen aan kleinschalige maatprojecten in buurten/wijken en sturing op versterken van samenwerking.”
- schriftelijke sessie Sociaal Kwetsbaar

“Het zou voor bestuurders een ambitie en kernopgave moeten zijn om burgers beter en effectiever te willen bereiken.” - schriftelijke sessie Sociaal Kwetsbaar

“Kijken of iets slaagt is niet altijd in KPI's, uit te drukken. Eigenlijk zou gekeken moeten worden naar hoe de inwoner zich geholpen voelt. De mens zelf is de maatstaf.”
- verdiepingssessie sociaal kwetsbaar

“Sociaal Domein leeft van de verhalende kracht en niet alleen van de cijfers.”
- verdiepingssessie sociaal kwetsbaar

“Waar ligt de grens dat de overheid zich met de burger mag bemoeien?”
- werksessie februari

“Ga het gesprek aan met elkaar en stel de goede vragen zonder de antwoorden vooraf in te vullen” - werksessie februari

“Maak vraagstukken bespreekbaar, ook al in een vroeg stadium, als er nog iets voorkomen kan worden”
- werksessie februari

“Overheid zou juist bruggenbouwer moeten zijn” - sessie met directie februari

“Integrale samenwerking moet automatisme en opdracht worden” - Sessie met team Werk november 2020

“Het kaderstellen is aan de raad en aan de beleidsontwikkelaars de opdracht om de door de raad geformuleerde uitgangspunten in gesprekken met inwoners aan te scherpen om tot richtinggevende uitspraken te komen”
- ambtelijke werksessie juni 2020

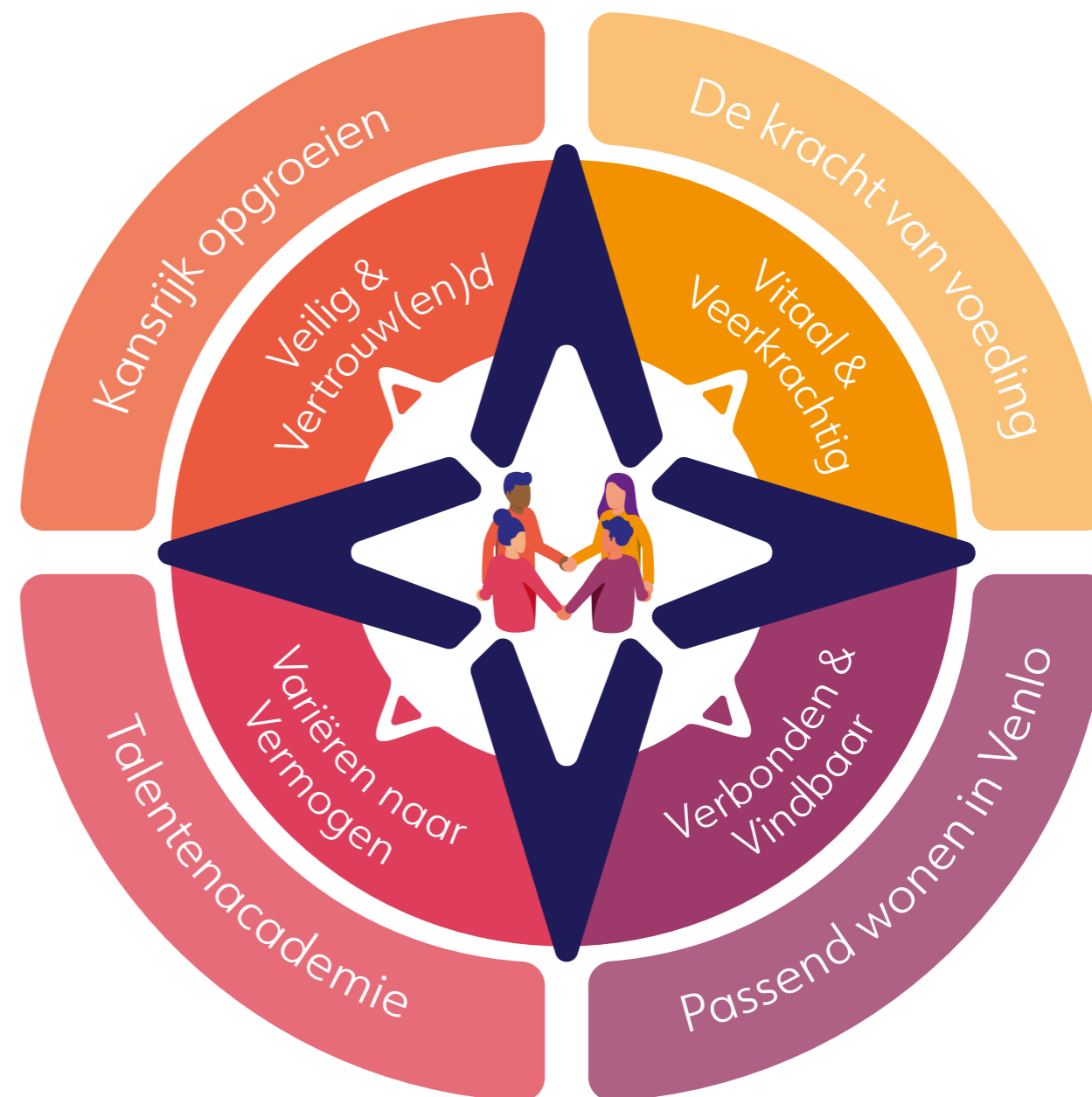
“Als je als gemeente in de samenleving een transformatie wenst, zul je dat intern ook moeten bewerkstelligen” - Interne Kerstboom-sessie

“er zijn vele mogelijkheden om je opener, transparanter en geïnteresseerd naar burgers op te stellen”
- Interne Kerstboom-sessie

“Ga de lessen uit het rapport van de Opiniepijlers ook in de gemeentelijke organisatie delen om er lering uit te trekken” - sessie met directie februari

“Wees met betrekking tot bijstandsgerechtigden duidelijk in wat je verwacht van hun tegenprestatie” - sessie met Adviesraad Sociaal Domein, oktober 2020

“Weten we wel voldoende hoe de samenleving wil dat de gemeente de zaken organiseert?” - sessie met team Werk november 2020

BIJLAGE 6

GEZONDHEIDSBELEID

Deze bijlage is een beknopte weergave van het Venlose gezondheidsbeleid voor de komende vier jaren. Aan bod komt achtereenvolgens 1) de wettelijke taken 2) maatschappelijke context en het belang 3) de landelijke beleidscontext 4) de herijking van het lokale beleid en tot slot (5) de doorkijk naar een nog op te stellen uitvoeringsprogramma.

Wet publieke gezondheid (Wpg)

De publieke gezondheidszorg richt zich op de zorg voor de gezondheid van de bevolking en risicogroepen. Deze zorg vult de reguliere zorg aan. Ter bescherming en bevordering van de volksgezondheid kent Nederland de Wet publieke gezondheid. Deze wet verplicht gemeenten om eens per vier jaar een nota gemeentelijk gezondheidsbeleid op te stellen. De meest recente lokale nota "Vitaal Venlo" is in 2017 vastgesteld en heeft een looptijd van 4 jaar. Ook zijn via de Wpg taken op het gebied van preventieve gezondheidszorg voor jeugd en ouderen aan gemeenten toebedeeld. Verder regelt de Wpg dat gemeenten een GGD in stand houden voor de uitvoering van bepaalde wettelijke taken. Denk aan de infectieziekten bestrijding en jeugdgezondheidszorg. Op deze GGD-taken gaat deze bijlage niet verder in.

Belang van preventie en gezondheid

In hoofdstuk 2 hebben we gezien dat het over het algemeen goed gaat met (de gezondheid van) Venlonaren, maar dat de grote sociaal-economische gezondheidsverschillen en de grote invloed van onze levensstijl op gezondheid en ziekte in toenemende mate onze aandacht vragen. Dit maakt dat de inzet op (positieve) gezondheid en preventie steviger en structureler kan en ook moet. Het uitgangspunt van de Venlose gemeenteraad over 'voorkomen is beter dan genezen' (Venlo investeert in preventie en innovatie) bevestigt dit.

Analoog aan de V's "Vitaal en Veerkrachtig" willen we toewerken naar een betere inbedding in onze gezondheidszorg van preventie, leefstijl en eigen regie. Zo kunnen we sociale problemen voorkomen en vroegtijdig aanpakken.

Landelijk Gezondheidsbeleid

Aan de basis van de zogenaamde preventiecyclus ligt de landelijke nota "Gezondheid breed op de agenda 2020-2024". Deze geeft richting aan hoe wij lokaal ons beleid vormgeven. Veel van de al genoemde thema's, zoals positieve gezondheid, gezondheidsachterstanden en het belang van preventie en gezond blijven, vinden we in de landelijke nota. De volgende passages uit deze nota weerspiegelen ook het gedachtegoed achter de V's vanuit het perspectief van gezondheidsbeleid. Met name: Vitaal, Veerkrachtig en Variëren naar vermogen.

"Mensen zijn er in beginsel zelf verantwoordelijk voor dat ze gezond eten, goed voor zichzelf zorgen, voldoende bewegen, sociale contacten onderhouden en naar school of werk gaan. Maar niet iedereen leeft in de omstandigheden om zelf gezonde keuzes te maken en de dagelijkse verleidingen te weerstaan. Sommige mensen hebben daarvoor te weinig grip op hun gezondheid en missen het vermogen om die grip te vergroten. Ook is er een grote groep mensen met een beperking die niet zonder meer in staat zijn om mee te doen in de maatschappij."

(Landelijke nota, ministerie van VWS, 2020)

"Het vermogen van mensen om 'gezonde' keuzes te maken en zich hieraan te houden, wordt vaak overschat. Gezondheidsproblemen zijn vaak onderdeel van achterliggende problematiek zoals schulden, armoede, laaggeletterdheid en werkloosheid. Ook omgevingsfactoren hebben invloed op de gezondheid, zoals de fysieke en sociale leefomgeving, de kwaliteit van huisvesting en de (fysieke) toegankelijkheid en kwaliteit van voorzieningen."

(Gezondheid breed op de agenda, VWS, 2020)

Positieve gezondheid - Het gedachtegoed van Positieve Gezondheid stelt een brede kijk op gezondheid centraal. Het gaat niet om wat iemand niet meer kan, maar juist om wat iemand wel kan, belangrijk vindt en eventueel wil veranderen. Bovendien gaat het niet alleen om de lichamelijke kanten van gezondheid, maar ook om het vermogen je aan te passen, welbevinden, eigen regie, veerkracht, participatie en zingeving. Dit kunnen we bereiken door professionals te leren hoe zij nog beter aansluiten op wat mensen (nog) wel kunnen en wat voor hen in het leven belangrijk is. Dit gedachtegoed daagt professionals uit om breder te kijken dan hun eigen expertisegebied. Juist door het inzetten van interventies buiten het gezondheidsdomein kunnen we gezondheidswinst boeken. Interventies op het gebied van bijvoorbeeld schuldhulpverlening of arbeidsbemiddeling zijn soms een beter startpunt voor het verbeteren van de gezondheid dan een aanpak die zich alleen richt op een gezondere leefstijl.

Herijking gezondheidsbeleid

Voorafgaand aan de bepaling van de speerpunten in het gezondheidsbeleid 2017-2020 is een zeer uitvoerige beleidsvoorbereiding gehanteerd, met o.a. een dialoog met het maatschappelijk veld en een brede bevolkingspeiling. Daarnaast is een analyse van alle beschikbare cijfers gedaan in 2016, zoals verwoord in het rapport 'de staat van de gezondheid' in Venlo (2016). Het beleid is in 2019 positief geëvalueerd en in september 2019 per raadsinformatiebrief gedeeld. Gelet op het bovenstaande, en op de ambitie tot een brede inbedding van gezondheidsbeleid, hebben we ervoor gekozen om voor de komende beleidsperiode géén separate beleidsnota op te stellen, maar deze integraal mee te nemen in dit beleidskader. Gezondheid breed op de agenda dus. We bouwen verder op de huidige speerpunten van het gezondheidsbeleid voor jeugd en ouderen. Daarnaast gaan we nog méér de verbreding met andere thema's rond het maatschappelijk domein leggen, zoals de accenten in hoofdstuk 4 en thema's als armoede en omgevingswet.

Uitvoering (2022 - 2025)

* Na vaststelling van dit beleidskader zal de uitvoering van het komende gezondheidsbeleid worden voorbereid. Deels zal dit gebeuren via het opstellen van een preventieakkoord. Daarmee werken we structureel verder aan thema's als Rookvrije Generatie en de aanpak van overgewicht (brede benadering van kind en gezin vanuit positieve gezondheid, waar o.a. leefstijlthema's als voeding, drinken en bewegen aandacht krijgen.

* In nauwe samenwerking met de Venlo.Fit sportvisie blijven we intensief inzetten op het laagdrempelig in beweging krijgen en houden van jong en oud. Vooral voor wie bewegen geen vanzelfsprekendheid is en waar een extra steuntje in de rug nodig heeft staan we klaar.

* We zetten voor de jeugd intensief in op de implementatie van het concept 'de Gezonde Basisscholen van de Toekomst', omdat we zien, en bovendien omdat is aangetoond dat deze benadering veel positieve effecten heeft voor o.a. kinderen, ouders, school en wijk.

* Uitvoering van een lokale aanpak op gebied van Eenzaamheid en Dementie werken we uit in samenspraak met o.a. Includio / sociale basis en de partners die al in het netwerk betrokken zijn.

* De gemeentelijke rol in de uitwerking van innovatieve en preventieve interventies kan verder groeien. Denk aan recente voorbeelden als: Keer Diabetes 2 Om, Regionale aanpak Valpreventie (Stevig Staan), Omgevingswet (benutten van kansen voor gezondheid --> *health in all policies*) en armoede en gezondheid, o.a. via het accent 'de kracht van voeding')

* In het kader van de monitoringsplicht in de Wpg blijven we de meest recente cijfers monitoren, zoals de GGD Gezondheidsmonitor jeugd 2019 en volwassen en ouderen (2020) en verkennen we de effecten en aanpak van de coronacrisis m.b.t. gezondheid.

Financiering

Het lokaal gezondheidsbeleid 2021 - 2025 maakt integraal onderdeel uit van dit beleidskader en zal worden uitgewerkt tot een uitvoeringsplan. Duurzame financiering voor de uitvoering zal via de begrotingsbehandeling eind 2022 aan de gemeenteraad worden voorgelegd. Daarnaast zetten we bij het rijk aangevraagde incidentele middelen voor een lokaal preventieakkoord in

BIJLAGE 7

JEUGDPLAN

Woord vooraf

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de jeugdhulp, zoals in de Jeugdwet beschreven is. Onder de Jeugdwet vallen kinderen van 0 tot 18 – of in sommige gevallen 23 jaar – en hun ouders, wanneer er tijdelijk of voor langere tijd ondersteuning nodig is bij het opgroeien.

Het is van belang te benoemen dat deze bijlage, evenals de financiële kaders, een integraal onderdeel is van het beleidskader.

Omdat de Jeugdwet voorschrijft dat preventie, jeugdhulp, de uitvoering van de kindbeschermingsmaatregelen en jeugdreclassering (art. 2.2) moet worden vastgelegd in een jeugdplan, hebben we, net zoals voor het gezondheidsbeleid, een nadere uitwerking voor het onderdeel jeugd als bijlage bij het beleidskader opgenomen. Deze bijlage zal gebruikt worden om te komen tot een jeugdplan (zoals omschreven in de Jeugdwet, artikel 2.1).

Inleiding

De gemeente Venlo ziet het belang van het efficiënter en effectiever maken van de jeugdhulpketen, met het uiteindelijke doel het versterken van de eigen kracht van de jongere, en van het zorgend en probleemoplossend vermogen van diens gezin en sociale omgeving. Daarbij is normaliseren en demedicaliseren een belangrijk uitgangspunt. Daarvoor willen we inzetten op:

1. het versterken van het opvoedkundig klimaat in gezinnen, wijken, scholen en in voorzieningen als kinderopvang;
2. het versterken van vroegsignalering en preventie, zodat eerder hulp wordt geboden en het beroep op dure gespecialiseerde hulp wordt vermindert;
3. uitgaan van eigen verantwoordelijkheid en eigen mogelijkheden (eigen kracht) van jeugdigen en hun ouders, met inzet van hun sociale netwerk;
4. vraaggerichte, integrale hulp aan gezinnen volgens het uitgangspunt "één gezin, één plan, één regisseur";
5. meer ruimte voor professionals om de juiste hulp op maat te bieden, en het maken van slimme verbindingen en afspraken met andere belanghebbenden (zorg-onderwijsarrangementen).

Hieronder beschrijven we de onderdelen die onderdeel uitmaken van het jeugdveld en de aangrenzende domeinen.

De vragen van inwoners volgen maar zelden de indeling zoals die bij de verschillende wetten bedacht is; voor mensen zitten er geen schotten in hun leven tussen werk, zorg of opvoeden. Als er op één van de levensgebieden vragen en/of knelpunten zijn, dan heeft dat ook invloed op de andere gebieden. Als een jeugdige of gezin een hulpvraag heeft, dan is de ondersteuning die nodig is afhankelijk van de specifieke omstandigheden van de jeugdige en het gezin. Maatwerk staat centraal, er zijn geen pasklare oplossingen die voor elke jeugdige of ieder gezin gelden. Door de vormgeving van de jeugdhulp in Venlo proberen we dit maatwerk ook te leveren.

Sociale basis, preventie en algemene voorzieningen

We willen dat kinderen in een omgeving leven waarin zij gezond, veilig en kansrijk kunnen opgroeien. Algemene voorzieningen voor jeugdigen en/of hun ouders dragen bij aan het realiseren van de sociale cohesie, goede sociale netwerken en het bieden van mogelijkheden om te participeren in de lokale samenleving.

De gemeente zet de komende jaren dan ook in op het stimuleren van contact, vindbaarheid en hulp tussen inwoners, en op het bieden van algemene voorzieningen aan jeugdigen en gezinnen. Door te investeren in preventie en algemene voorzieningen probeert de gemeente te voorkomen dat problemen ontstaan of toenemen, en dat jeugdigen, ouders en gezinnen zwaardere zorg en ondersteuning nodig hebben.

Als een algemene voorziening aanwezig is, dan kunnen inwoners daar gebruik van maken: daarvoor is geen toestemming of indicatie van de gemeente nodig. Een algemene voorziening wordt niet toegekend aan een persoon, maar is vrij toegankelijk voor iedereen (van de doelgroep) die daar behoefte aan heeft. Dat betekent overigens niet dat er in het geheel geen voorwaarden gesteld kunnen worden aan de deelname of het gebruik van de voorziening. Een beperkte toegangsbeoordeling van algemene aard, zoals bijvoorbeeld een leeftijdsgrens, is mogelijk. Vrij toegankelijk betekent ook niet dat de voorziening altijd gratis is of moet zijn; ook daarvoor kan eventueel een bijdrage van de cliënt in de kosten worden gevraagd. De gemeente zet in op algemene voorzieningen die:

1. informele netwerken tussen ouders versterken en stimuleren dat ouders elkaar helpen;
2. ervoor zorgen dat ouders de ondersteuning aan hun kind zelf kunnen blijven bieden, bijvoorbeeld door ouders te ontlasten;
3. kinderen ondersteunen bij het participeren in de gemeenschap en/of het aanleren van sociale vaardigheden, of;
4. ouders en kinderen ondersteunen die een groter risico lopen, bijvoorbeeld kinderen met ouder(s) met psychiatrische problemen, complexe echtscheidingsproblematiek of armoede. De sociale basis is preventief van aard en erop gericht dat kinderen mee kunnen doen in de gemeenschap, of om een grotere ondersteunings- en zorgbehoefte te voorkomen.

Jeugdhulp

Niet alle vragen rondom opgroei- en opvoedproblemen zijn op te lossen in de sociale basis of kunnen daarmee voorkomen worden. In dat geval is vaak de inzet nodig van behandeling of begeleiding van een jeugdige met (een zeer hoog risico op) psychische, verstandelijke, lichamelijke en/of sociaal emotionele problematiek – zoals verslavingsproblematiek of een psychische stoornis – en waar nodig het gezin. Behandeling is gericht op het verbeteren van psychische, sociale en emotionele vaardigheden, zodat de jeugdige, ouders en direct betrokkenen de eigen regie (weer) kunnen voeren en de jeugdige en zijn omgeving leren omgaan met de fysieke, verstandelijke of psychische beperking. Als belangrijkste uitgangspunt geldt hierbij, als onderdeel van de transformatie: opgroeien en opvoeden in gezinsvormen staat centraal, en behandeling sluit daar op aan ('normaliseren en ontzorgen'). Er wordt door toegang en aanbieders gestuurd op afspraken over het perspectief van de jeugdige (wat wil de jeugdige bereiken?). Uithuisplaatsingen worden zoveel als kan voorkomen door inzet van intensieve ambulante hulp, en als het toch nodig is streven we regionaal naar een verschuiving van residentiële opvang, leefgroepen en behandelgroepen naar wonen in een ander thuis, zoals een gezinshuis of bij pleegouders. Met als voornaamste reden dat deze vorm van opvang in gezinsverband het dichtst bij de natuurlijke (gezins) situatie staat en waar mogelijk in de directe omgeving van de jeugdigen kan plaatsvinden.

We willen samen met zorgaanbieders hierbij zoeken naar innovatieve en effectieve interventies. Met een aantal daarvan hebben we in de afgelopen jaren al ervaring opgedaan in het kader van de Transformatieagenda en kansendossiers. In het programma Sturing en Inkoop is kritisch gekeken naar hoe we het best regionaal opnieuw jeugdhulpvoorzieningen kunnen inkopen. Per 1 januari 2022 ligt de focus op het uitvoeren van de nieuwe contracten, waarmee we sturen op het zorglandschap. Dit geldt zowel voor Jeugdhulp als voor Wmo en Participatie.

Aan het einde van 2021 moet er ook een regionaal jeugdplan zijn opgesteld, waarin de volgende 5 onderwerpen worden beschreven:

- Gewenste inhoudelijke ontwikkeling van het zorglandschap (maatschappelijke opgave, strategische beleidsdoelen, leidende principes)
- Vraag en aanbod (gewenst hulpaanbod en verbinding met aanpalende domeinen)
- Lokale toegang (verbinding met gecontracteerde hulp)
- Governance (samenwerkingsvorm, taakverdeling, meerjarige afspraken over organisatie van regiofuncties, bestuurlijk aanspreekpunt)
- Sturing en bekostiging (bereiken van strategische beleidsdoelen, toegangs- en leveranciersmanagement, contractvorm, bekostigingsmodel)

We zetten hiervoor onder andere in op de volgende onderwerpen:

- Doorontwikkelen van de lokale toegang (3D)
- Verbinding met alle rechtstreekse verwijzers, zoals huisartsen, GI's en medisch specialisten

Veiligheid, Kinderbescherming en Jeugdreclassering

De beschermingsvraag begint wanneer professionals of de omgeving zich zorgen maken, omdat ze zien dat ouders tegen grenzen aan lopen, lichte hulp niet baat en ouders zelf niet om hulp vragen. De transitie van de jeugdhulp biedt kansen om mensen in de wijk beter te leren kennen en het vertrouwen sneller te winnen. Het netwerk en de buurt/wijk kan goed fungeren als 'extra oog'. Door te investeren in vroegsignalering van risicofactoren (van bijv. huwelijksdwang en vechtscheidingen), preventie en versterking van het voorveld – ook door het inzetten van drang – kan erger worden voorkomen en tegelijkertijd kostenbesparend worden gewerkt. Inzet van zware zorg wordt zo voorkomen. Zorgmijders zijn en blijven goed in beeld. Inzet van een kinderbeschermingsmaatregel is een uiterste middel; bij de overweging of een kinderbeschermingsmaatregel aan de orde is, moet concreet worden benoemd welke meerwaarde verwacht wordt van de ondertoezichtstelling.

Het is onze overtuiging dat samenwerking tussen gecertificeerde instellingen en aanbieders van jeugdhulp een efficiënte en kwalitatief betere uitvoering van maatregelen voor kinderbescherming en jeugdreclassering oplevert. De ambitie is om het aantal maatregelen te laten afnemen en de duur ervan te verkorten. Soms is snel opschalen en inzet van zware zorg echter nodig. Daarbij is belangrijk dat maatregelen op tijd, op maat en efficiënt worden ingezet. Ook moet er wijkgericht en domeinoverstijgend worden gewerkt, onder andere met veiligheid, om casussen breder op te pakken. De inzet van jeugdbescherming, jeugdreclassering en gesloten jeugdzorg staat nooit op zichzelf, maar is (tijdelijk) integraal onderdeel van een sluitende keten en aanvullend op de lokale zorgstructuren.

Van aanbieders, maar ook van andere verwijzers, verwachten wij betrokkenheid bij de toeleiding en uitvoering. Dit vragen we van aanbieders ook bij de nazorg, onder andere door te investeren in participatie en eigen kracht: samen de trap op én de trap af.

Wat gaan we doen:

Het is belangrijk om de jeugdbescherming zo dichtbij te regelen als mogelijk, om deze beter aan te laten sluiten bij de leefwereld van de jeugdigen. Dit vraagt om een verandering van de werkwijze. Samen met de andere gemeenten in Noord-Limburg, maar ook zoveel mogelijk met Midden- en Zuid-Limburg, willen wij hierin stappen zetten. We willen vernieuwende werkafspraken – voor zover dat binnen onze invloed ligt. Verder zetten we erop in om het gebruik van de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling en de verwijzindex risicjongeren bij professionals werkzaam met jeugdigen uit Venlo te stimuleren.

Verbinding met aangrenzende domeinen

Kinderopvang en onderwijs

Kinderopvang en onderwijs dragen eraan bij dat kinderen vitaal en kansrijk opgroeien. Het zijn belangrijke plekken voor kinderen, waar zij dagelijks veel tijd doorbrengen. Hier ontwikkelen zij zich op emotioneel, sociaal, motorisch en cognitief vlak, zodat ze later als volwassenen naar vermogen kunnen meedoen in de maatschappij. Het grootste deel van de Venlose jeugd groeit op zonder vorm van extra ondersteuning en vindt zelfstandig zijn/haar weg richting naar vermogen meedoen in de maatschappij.

Voor een gedeelte van de Venlose jeugd is dit echter niet weggelegd. Kinderopvang- en onderwijspersoneel kennen de kinderen en hun gezinnen vaak goed. Dit is dan ook vaak de plek waar blijkt dat kinderen en gezinnen problemen hebben die zij zelf niet kunnen oplossen. Om deze problemen vroegtijdig te signaleren en tijdig passende ondersteuning in te zetten, is het van belang dat de sociale basis, het sociale wijkteam, het onderwijs en de kinderopvang met elkaar in verbinding staan. Hierbij geldt als uitgangspunt dat alle kinderen en jongeren recht hebben op gelijke kansen, passend (thuisnabij) onderwijs en aanvullend passende zorg waar nodig.

Voor wie dat op basis van cognitieve capaciteiten haalbaar is, bevorderen we dat jeugdigen pas het onderwijs verlaten als ze in het bezit zijn van een startkwalificatie. Voor jongeren waarbij het halen van een startkwalificatie niet haalbaar is, zetten wij in op meedoen naar vermogen en toeleiding naar passend werk of dagbesteding. Wij gaan hierbij uit van de aanwezige talenten bij iedere jongere.

Verder sluiten we aan bij regionale projecten rondom voortijdig schoolverlaters. We gaan werken aan de versterking van de samenwerking tussen jeugdigen, ouders, partijen uit het preventief voorveld, wijkteams, onderwijs, leerplicht/RMC, aanbieder(s) en de veiligheidsketen.

Dit beleidskader zal gebruikt worden om te komen tot een jeugdplan (zoals omschreven in de jeugdwet artikel 2.1). Om tot het jeugdplan te komen is afstemming met het onderwijs noodzakelijk. De gemeente zal daarom haar jeugdplan middels Op Overeenstemming Gericht Overleg (OOGO) afstemmen met het ondersteuningsplan van de samenwerkingsverbanden primair- en voortgezet onderwijs en het mbo.

Binnen dit jeugdplan zal onder andere aandacht zijn voor leerlingenvervoer, aanpak (mogelijke) thuiszitters en onderwijshuisvesting in relatie tot passend onderwijs.

Wmo, werk en inkomen

Jeugdigen groeien op in gezinnen. Daarbij kan er sprake zijn van een vraag om ondersteuning bij het opvoeden en opgroeien. Het is van belang hierbij naar het gezin als systeem te kijken. Hulpvragen van jeugdigen komen regelmatig voort uit problematiek in het gezin. Dat onderstreept de waarde van één gezin, één plan, één regisseur. Daarom is het nodig om bij jeugdigen met een hulpvraag een brede uitvraag te doen, en ook in te zetten op gezinsleden, als daar (een deel van) de oplossing van de problemen ligt. Daarom is aansluiting tussen de jeugd(hulp), Wmo en Werk en inkomen van belang. Er kan dan integraal naar de behoeften van het gezin worden gekeken, zodat gestimuleerd wordt dat het gezin als geheel uiteindelijk weer zoveel mogelijk op eigen kracht verder kan. Te denken is hierbij aan ouders met psychische problematiek (bijv. psychiatrisch, verslaving), fysieke problematiek, verstandelijke beperkingen, schuldenproblematiek, armoede, of complexe echtscheidingen.

Er is ook aandacht nodig voor jeugdigen die ondersteuning krijgen bij het opgroeien, die deze ondersteuning ook na hun 18e verjaardag nodig blijven houden. Voor hen is het van belang om de nodige ondersteuning te blijven bieden, ook al veranderen de wettelijke kaders.

Door domeinoverstijgend te werken willen we structurele oplossingen bedenken met ouders en kinderen, die breder zijn dan alleen inzet van jeugdhulp: er wordt ook gezocht naar achterliggende oorzaken in het gezinssysteem.

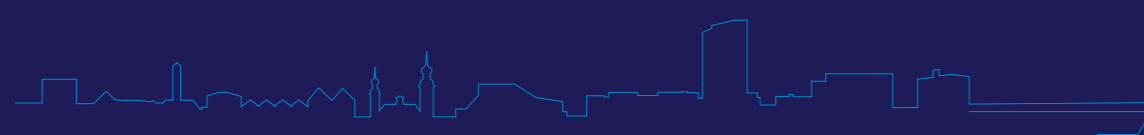
Gezondheid en sport

Het bieden van passende mogelijkheden rondom vrijetijdsbesteding voor kinderen en jongeren, binnen hun eigen leefomgeving, kan bijdragen aan het verkorten van jeugdzorgtrajecten. Bovendien speelt het een belangrijke rol in de preventie van de noodzaak om jeugdhulp in te zetten.

Vrijetijdsbesteding heeft een belangrijke functie in de psychische en sociale ontwikkeling van jeugdigen. Onder andere sport- en cultuurparticipatie zijn hierbij belangrijke ingrediënten: dit stelt jeugdigen in staat vaardigheden te ontwikkelen die voor het persoonlijk functioneren van groot belang zijn. Het kan bovendien fitheid en mentale weerbaarheid bevorderen, vergroot de sociale samenhang, en draagt bij aan normalisering.

BIJLAGE 8

OVERZICHT BETROKKEN PARTIJEN BIJ TOTSTANDKOMING VAN DIT BELEIDSKADER.

BETROKKEN PARTIJEN HERIJKING BELEID MAATSCHAPELIJK DOMEIN	
interviews / enquête Opiniepijlers én burgersessie	1169 Burgers
Organisaties en raden	
Adviesraad Sociaal Domein	Seniorenplatform
Gehandicaptenraad Venlo	Clientenraad Participatieraad
PGB Werkgroep	Cliëntenraad WSW
UWV Cliëntenraad	Jongerenraad
Informeel Zorg Overleg	Jongerenkerk Venlo
Rendiz	GGD
Incluzio	MBO
Primair onderwijs	Voortgezet onderwijs
Voorlichting en Advies Commissie (VAC)	Uw Wijkbus
Stg Groenewold	Voedselbank
Incluzio Sociale Basis	Senioren ontmoeten en bewegen (SOB)
Huisarts	Fysiotherapie
Vincent van Gogh Instituut	Humanitas
Gemeente Venlo beleid	
Maatschappelijk domein	Veiligheid en Wijkgericht Werken
Communicatie	Wonen en Leven
Werken en Bereikbaarheid	Juridische Zaken
Informatiemanagement	Concernstaf
Gemeente Venlo uitvoering	
Rechtmatigheid	Werk
Sociaal Wijkteam	Schuldhelpverlening
Leerplicht	Doelmatigheid
Administratie	

